

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / STEVILKA 34

CELOVEC, DNE 23. AVGUSTA 1962

CENA 2.— ŠILINGA

Po naših dolinah gori

V zadnji številki smo nakazali nevarnost, v kateri se nahaja ves kulturni svet v dobi strojev in kemije. Sveti oče imenuje to nevarnost veliko zato, ker lahko položaj zaslepi milijone in milijone, predajajoče se izključni tostranosti in hlastanju za materialnimi dobrinami. Kdor se spriče te sodbe z najvišjega cerkvenega mesta temeljito posveti študiju kulturnih prilik med nami, mora nujno priti do poraznega spoznanja: naše podeželje gori in plamen požara bo nemara kulturno opustošil vso našo domovino. Skrajna nujnost je, da se podamo na resno delo.

Tri dejstva potiskajo našo materino besedo, našo slovensko govorico po Zilji, Rožu, Gurah in Podjuni čisto v ozadje in ji vsiljujejo vlogo ponižne dekletke, ki se sramežljivo skriva v skromnem domčku in ne upa več na dan. Tudi naše ljudstvo, ki je v industrijski civilizaciji, v stroju, traku, v vsi gospodarski in življenjski modernizaciji, ves ta modernizem, ki je vendar treba odrediti mesto, ki ji gre. Ves ta modernizem dela in življenja ni nikakor vsa vsebina življenja. Človekovo srce hrepeni tudi po lepoti in resnici, človeku se hoče notranje toplote in dobrote — skratka: tudi prave srčne in umske kulture nam je nujno treba. Človekova duša pa hlepi za Bogom in za rastjo in Njem, ki ji je izvir in cilj. Pa ste že kedaj premislili, da je po naših dolinah in gorah posoda kulturnosti in vernosti naša slovenska beseda? Materina beseda je čuvarica srčne plemenitosti, umske zrelosti, duhovne globine. »Uporaba materine besede mora biti kristjani sveta«, je izjavil pred leti protestantovski učenjak Paul Blau. In Leon XIII. je pisal češkemu škofu, da obrambe materine besede ne more grajati, če se vrši v določenih mejah.

Druga nevarnost, ki ponižuje našo slovensko besedo in jo odreka mladi generaciji, je naša elementarna šola. Slovenski pouk ljudsko-šolske mladine je v veliki večini edinstvena žaloigra. Redki učitelji so dojeli lepoto in prožnost slovenskega jezika, večini učiteljev nedostaja poznanje slovenske kulture in zato tudi nimajo spoštovanja do jezika, ki naj ga poučujejo. Otrokom dvojjezičnih šol je pouk slovenščine kot privešek dopoldanskega pouka kazen ali muka. V naši, kulturno in srčno večino ma le po pičlih veroučnih urah zajeti mladini se pripravljajo požar, ki lahko opustoši vso našo lepo domovino. Znameniti nemški vzgojnik Grentrop pravi v svoji razpravi »Religion und die Muttersprache«, da v praktičnih vedah otrok lahko napreduje tudi v tujem jeziku, versko in kulturno vzgojo pa more otroku posredovati izključno samo materina beseda. Tako je razumeti, da je pred leti med nami izvedeno akcijo za versko vzgojo v materinem jeziku podpisalo štiristoč dve sto vzgojnih upravičencev naših predelov. Človeka mora postati strah, če si predstavlja sodobno šolsko generacijo po dvajsetih in tridesetih letih. Kaj bo tedaj še preostalo od nekdanj cvetoče slovenske kulture?

Tretja nevarnost grozi iz tujkega prometa. Nikakor ne trdimo, da je tujski promet škodljiv, kot tudi nismo rekli, da je tehnični modernizem kvaren. V našem gospodarstvu je vsak dohodek čisto prepotreben, če se hočemo držati na površju. Nevarnost tujkega prometa je v tem, da v kratkovidnosti prezremo lepoto lastne kulture in govorice. Ponajveč so med nami tujci iz rajha in njihovo število daje v sezonskih mesecih marsikaki vasi pečat nemškega naselja. Treba je v tem vzdušju ohraniti zavest, da nam je domača slovenska kultura in domača materina beseda tudi pred nemškim tujcem sveta in nedotakljiva. Beležimo par slučajeve, da tujci sami želijo slišati domačo govorico posebno v

Razvoj dogodkov v Alžiru

Ali bo Alžir postal komunistična država?

Nevarnost notranjih razprtij in krvave revolucije v Alžiru je sicer zaenkrat odstranjena, vendar še dolgo ne bodo razmere v tej deželi ustajene. Praktično je vsa oblast v Alžiru prešla na Ahmeda Ben Bella, ki ima za seboj vojaštvo in tudi večino ljudstva v vzhodnih predelih dežele.

Že ob začetku medsebojnih sporov je bilo rečeno, da je Ahmed Ben Bella mož, ki uživa zaupanje pri revolucionarno-levičarskih elementih doma in v tujini. A to so bila le ugibanja brez trdnjih dokazov. Saj je zlasti pri arabsko-afriških politikih zelo težko ugotoviti, kakšno je njihovo politično opredeljenje, ko večkrat vidimo, kako na eni strani sklepajo s Sovjeti pogodbe, na drugi strani pa doma komunistem preganjajo, kot kaže primer Nasserja in drugih.

V Alžiru so pred vrati volitve, na katerih bi si naj ljudstvo izbralo svojo vlado. Predvidoma bodo volitve 2. septembra in kandidate enotne stranke FLN (Fronta nacionalne osvoboditve) so izbirali prav do zadnjega. Politični vodja FLN, Ahmed Ben Bella, je še nekaj dni pred zaključkom volilnih list povabil alžirske komuniste k sodelovanju. Zagotovil jim je vso možnost

prostega dela v okviru enotne stranke FLN, pri kateri morejo komunisti zavzemati tudi vodilna mesta.

Ko je Ben Bella v volilnih govorih razlagal program stranke FLN, je večkrat govoril o »socialistični revoluciji«, ki bo dala Alžiru doživeti lepše čase. V tej zvezi se je tudi zahvaljeval »socialističnemu taboru« za vso gospodarsko pomoč med alžirsko revolucijo; prav tako zahvala pa gre »socialističnemu taboru« tudi za njegovo pomoč v izgradnji ideološkega programa alžirske revolucije. Pri tem je posebno poudaril, da mu je služil za vzgled kubanski revolucionar Fidel Castro.

Alžirsko ljudstvo, ki je v sedemletni vojni doživljalo grozote revolucije, se je povrnilo k normalnemu življenju. Deželo je treba obnoviti, domove in porušene javne stavbe popraviti ter obnoviti gospodarsko in kulturno življenje. Velika težava je zlasti v tem, ker po odhodu Francozov primanjkuje strokovnih delavcev. Posebno velika vrvil je nastala v javnih uradih in prosvetnih ustanovah. Silno je pomanjkanje učiteljev za ljudske in srednje šole, čeprav je od dveh milijonov šolobveznih alžirskih otrok dosedaj obiskovalo pouk le okrog 800.000.

V Argentini še ni miru

Že nekaj tednov pretresajo Argentino spori strankarskih generalov, kar spravlja v nevarnost notranji mir v državi. Vzrok temu je tudi v tem, da postaja peronizem vedno močnejši v deželi in pridobiva že tudi med vojaškimi voditelji simpatizirje. Tako je bila republika prejšnji teden znova na robu oboroženega spopada med dve na nasprotujočima si skupinama v suhozemski vojski.

Ta težka kriza je bila rešena te dni s tem, da je bil za vojnega ministra imenovan že upokojeni general Jorge Octavio Cornejo Saravia. On je tako že tretji vojni minister v teku štirih dni.

V cerkvi sv. Petra je eksplodirala bomba

Ves svet je razburila bombna eksplozija v baziliki sv. Petra v Rimu. Mnogo se je že pisalo o tem nenavadnem atentatu, zlasti ker policija še ni našla zločincev. Malo je pa znano o dejstvu, da je bila položena bomba na spomenik papeža Klementa X., in sicer prav na njegov rojstni dan. Ta papež se je rodil v Rimu 13. julija 1590 in je umrl leta 1676. Bržkone je le gol slu-

pesmi. So pa tudi kraji, kjer se je materina beseda popolnoma umaknila v zatišje sprčo tujejezičnih letoviščarjev.

Gorje, če preteči požar kdaj izbruhne! Zmaterializirani, izkoreninjeni rod, ki je zavrgel svojo materino besedo in svojo kulturo, bo mali in veliki domovini primer, da je ljudstvo brez kulture in vere zapisano propasti v prostaštvo, miselnih plitvinah in pravno-kulturni smrti.

Slovenska materina beseda je več kot navadna govorica! Slovenska beseda je izključna čuvarica naše vernosti in kulture, je edini porok zdrave srčne in umske rasti naših mladih. To naj premisli vsak, ki mu je kulturna dobrobit našega ljudstva pri srcu. To naj preudarijo tudi vsi, ki bodo v pičlih tednih odločevali o tem, ali bo naša mladina v elementarni šoli obiskovala slovenski pouk. Eni kot drugi so za to odgovorni pred zgodovino!

General Saravia velja za odločnega nasprotnika peronistov in spada k skupini, ki je nekoč izvedla državni udar in odstranila Perona iz Argentine. Uživa velik ugled med vojaškimi krogi ter je upati, da ga bodo brez pridržkov priznale vse skregane vojaške skupine. To upanje potrjuje tudi izpolitev ukaza predsednika države Guidoja, ki je pozval uporne generale, da se vrnejo k disciplini.

Vendar pa neurejene razmere in politični spori samovoljnih generalov argentinski državi ne dajejo posebnega zagotovila, da bo v deželi kmalu prišlo do normalizacije življenja in politične stalnosti.

čaj, da je neznani zlikovec izbral prav tisto točko in prav tisti dan. Vatikanski orožniki se zdaj spominjajo, da so tisto soboto pred vhomom v svetišče ustavili dva tujca, ki sta se branila oddati majhen zavoj, katerega sta nosila pod pazduho. Mislile, da gre za kake osebne predmete, so ju pustili mimo. Po eksploziji bombe, ki ni bila večja od jabolka, sta oba izginila. Podobnih slučajev je bilo že več. Za časa papeževanja Leona XIII. (1878–1903) je neznanec pustil ročni kovček v predverju bazilike. V njem je bila skrita bomba, ki je z vso silo eksplodirala. Ob svetem letu 1950 so tudi našli v baziliki močno bombo, k sreči še preden se je razletela. Atentatonev tudi takrat niso ulovili. V zadnji svetovni vojni so padale bombe na Vatikan tudi iz zraka. V novembru 1943 je vrglo neko letalo kar štiri bombe, ki so se raztreščile v bližini vatikanske radijske postaje. Še huje je bilo v marcu leta 1944, ko je eksplodiralo šest letalskih bomb poleg poslopja sv. Oficija. Bilo je več mrtvih. Takrat je letalo krožilo nad Vatikanom komaj 600 metrov visoko.

Jacques Soustelle, bivši francoski minister in najozji sodelavec De Gaulla, je pred kratkim izginil. Italijanske oblasti zatrjujejo, da so ga prisilno postavile na avstrijsko mejo. Avstrijsko notranje ministrstvo pa o tem ne ve nič povedati.

Državna realna gimnazija in gimnazija za Slovence

O B J A V A

Ponavljalni izpiti so 10. septembra 1962. Začetek ob osmi uri.

Dne 11. septembra 1962 so sprejemni izpiti za vse razrede. Učence lahko prijavite za sprejemni izpit vsak četrtek od 8. do 10. ure ali pa pismeno na naslov »Direktion des Bundesrealgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Ravnateljstvo

- K R A T K E V E S T I -

Na smrt obsojeni so bili štirje vodniki tekstilne industrije v Moskvi. Obsojeni so bili na smrt z ustrelitvijo, ker so poneverjali v upravo izročeno jim javno imovino. Izvestia, uradno glasilo vlade, poroča, da so pri obsojencih zaplenili okoli 4 milijone rubljev v gotovini, preko 23 kilogramov zlata, preko 30 kilogramov srebra, avtomobile, hiše in razno luksuzno blago v skupni vrednosti 6 in pol milijonov rubljev.

Pot na Luno bo kmalu odprta. Amerikanci so že napravili načrt, kdaj pojdejo na Luno. Po njihovih računih bodo vse priprave za odlet končane leta 1968. Medtem pa morajo še nadaljevati poskuse za obisk med zvezde. Stroški za vse priprave so preračunani na res astronomsko veliko število deset tisoč milijard dolarjev. Če bi ta denar porazdelili med vse zemeljske prebivalce, bi postali vsi zelo bogati.

Izraelska vlada je prepovedala slehernorejo prašičev po vsej državi. Sklicuje se na židovske verske predpise, po katerih je svinjsko meso označeno kot nečisto in ga zatorej židje ne smejo uživati. Za predlog je glasovala večina poslancev, levičarske stranke so se uprle. Prašičereja je dovoljena samo v severni Galileji, kjer prebivajo tudi kristjani.

Djilasov priziv je bil zavrnjen. Zavrnilo ga je Vrhovno sodišče. Milovan Djilas je bil v preteklem maju obsojen na osem let in osem mesecev ječe, ker je objavil brez dovoljenja skrivnosti, ki jih je zvedel, ko je vršil važne vladne posle. Slo je za v New Yorku objavljeno knjigo »Razgovori s Stalinom«. — Djilasov odvetnik je vložil priziv, ki pa ga je Vrhovno sodišče zavrnilo, ne da bi objavilo razloge za tako razsodbo. Nekdanji Titov ožji sodelavec in predsednik narodne skupščine je zaprt v Sremski Mitrovici.

Največjo ladjo so spustili v morje v novembru lanskega leta v Ameriki. Je tudi najhitrejša ladja na svetu. To je letalonosilka »Enterprise«, ki ima 85 tisoč ton. Osem atomskih reaktorjev jo poganja po valovih z brzino 80 kilometrov na uro. Plavajoča trdnjava zmora dvajsetkrat obkroži zemljo, ne da bi ji bilo treba dopolniti pogonsko silo. Dolga je 336 metrov in visoka kot stolpnik. Njena posadka šteje 4600 mož. Na krovu nosi sto reaktivskih letal, ki letijo z brzino 2600 kilometrov na uro. Ta vojni orjak je po Kennedyjevem ukazu prideljen 6. ameriškemu brodomu, ki križari po Sredozemskem morju.

Denar in oblast še nista vse, tako je reklo občinstvo ob slovesnem letnem šolskem zaključku znane angleške univerze v Oxfordu. Na slovesnost so pripeljali v svečanem sprevodu tudi nekaj mednarodno znanih osebnosti, ki so dobile naslove častnih doktorjev. Med njimi so bili: ameriški državni tajnik Rusk, glavni ravnatelj mednarodne banke Black in znani komik Charlie Chaplin. Prisotni so se zanimali le za Chaplina in ga vso pot toplo pozdravljali. Za Ruska in Blacka se pa še zmenili niso. Med častnimi doktorji je bil tudi Jurij Ostrogorski, ravnatelj Bizantinskega muzeja v Beogradu.

Politični teden

Po svetu . . .

ODMEVI IZ VESOLJSTVA

Vtis, ki ga je napravil uspešen sovjetski polet po vesoljstvu, je minuli teden zavzel prve strani velikih in malih časopisov po vseh delih Zemlje. Upravičeno priznava ves svet Sovjetom, da so zares mnogo dosegli.

Vprašujejo se, kakšen pomen imajo ti drzni poleti v vesoljstvo. Prav gotovo Sovjeti ne žrtvujejo zaman velikanskih vsot, katere zahteva znanost, da more resnično napredovati v hudi tekmi z ZDA, ki prav tako gotovo ne sme preveč zaostati na tem področju za svojim svetovnim tekmečem.

Ameriški voditelji so kaj kmalu dali svoja pojasnila k temu velikemu uspehu Sovjetov. Zunanji minister je izjavil, da tokratni sovjetski uspeh ne bo imel prav nobenih posledic na vojaškem polju. Vendar pa je značilna izjava predsednika Hruščeva, ki je rekel ob neki priliki, da so sedaj postali sovjetski vesoljski sateliti neomejeni gospodarji vesoljstva in morejo doseči vsak kotiček na zemlji; ti sateliti bodo mnogo pripomogli k ohranitvi svetovnega miru, vendar pa bi v slučaju potrebe mogli namesto ljudi nositi tudi atomske bombe.

AMERIKANCI PRIZNAVAJO

Predsednik Kennedy je poslal svoje čestitke Sovjetom. Prav isto so storili tudi nešteti državniki sveta. Tako so priznali Amerikanci in z njimi ves zapadni svet, da so Sovjeti brezdvomno precej daleč pred ZDA na polju »osvajanja vesolja«. Sam Kennedy je to jasno priznal, pri tem pa tudi povedal, da bodo morali Amerikanci še več žrtvovati, da bodo kmalu Sovjete dohiteli in tako ohranili »ravnotežje v vesoljstvu«.

Znano je, da imajo tudi ZDA pripravljene podoben načrt, namreč postaviti v tir dva astronava, ki bi se potem srečala, v vesolju, kar bi predstavljalo odskočno bazo za druge, večje polete. Njih načrt »Apollo« za osvojitve Lune pa verjetno ne bo mogel več doživeti večjih sprememb, ker si šele za leto 1965 obetajo gigantsko raketo »Saturn«, s katero bodo bolj učinkovito nastopili v odkrivanju vesoljstva.

PIRAMIDE — SPUTNIKI

Do tukaj vse prav in lepo. Saj svet napreduje, tehnika prodira v neznane tajne vesolja in taka raziskovanja so zahtevala vedno velike vsote denarja in nadčloveške žrtve za ljudi. Že stari Egipčani so gradili mogočne piramide, kar je morda predstavljalo za takratno »tehniko« nekaj podobnega kot danes rakete in sateliti. Vsi pa vemo, da so piramide gradili sužnji, ki so z nečloveškimi naporii dvigali ta kup kamena in ga oblikovali v velikansko geometrijsko telo. Čeprav danes sputnikov in raket ne gradijo in spuščajo v vesolje več sužnji, lahko rečemo, da so tudi te pridobitve sad žrtev in odpovedi, ki jih mora prenašati rusko ljudstvo, zaradi višjega ukaza in za »izgradnjo socializma«.

Jasno je, da imajo tudi Amerikanci podobne probleme, a bistvena razlika je med njimi in Sovjeti. ZDA si te izdatke za polete v vesolje pri svojem visokem življenjskem standardu mnogo lažje privoščijo in tudi javnost lahko podrobno kontrolira vse tovrstne izdatke, medtem ko morajo Rusi to tekmo — hočeš, nočeš — samo pasivno sprejeti, ne glede na zmogljivost v življenjski ravni. Saj prav najnovejša poročila pravijo, da so morali v Sovjetski zvezi povzročiti cene prehranbenih izdelkov za 30%, da bi na ta način bili kos poljedelski krizi, ki že nekaj časa grozi omajati »socialistično izgradnjo«.

CERKEV ODOBRAVA

Tudi Cerkev se zaveda velikega pomena uspehov tehnike in znanosti na polju odkrivanja vesolja. Papež Janez XXIII. je predzadnjo nedeljo množicam na trgu sv. Petra v Rimu govoril, da naj molijo k Bogu za kozmonavte in za pravo usmeritev teh novih iznajdb. Takole je dejal:

»Angel Gospodov posvečuje za vsa stotletja povezavo neba z zemljo, božjega s človeškim. V tem času z veseljem pridružujemo namenom naše molitve mladih vesoljskih pilotov. Ti namreč na odločilen način preizkušajo človeške razumske, moralne in fizične sposobnosti, kar nadaljuje ono raz-

iskovanje stvarstva, kakor je zapisano »Množita se in napolnita vso zemljo«. Kako bi radi, da bi vsi ti poleti pomenili hvalo Bogu, ki je stvarnik in najvišji zakonodajalec!«

S tem je Cerkev zopet zavzela svoje jasno stališče in pokazala, da odobrava vse napore, ki jih človeštvo stavi v uresničenje svojih teženj; saj tudi v miroljubnem raziskovanju vesoljstva človek ne izvaja drugega kot božje načrte.

OKROG BERLINA

Okrog Berlina nastajajo novi problemi, ki grozijo hudo vznemiriti dosedanje znošno sožitje na tem odseku hladne vojne. Te dni je namreč prišlo ob berlinskem zidu do novih incidentov, ki so zbudili mnogo pozornosti, pa tudi mnogo zgražanja. Množijo se namreč poboji ubežnikov iz »rdečega raja« in število teh nesrečnikov se je zadnje dni povišalo že na več deset. Zlasti poboj nekega mladeniča je razburil Berlinčane in prišlo je do hudih demonstracij ter celo do pravih sovražnosti, ki morejo imeti težje posledice tudi v mednarodnih odnosih.

Vobče se zdi, da stopa berlinsko vprašanje ponovno v ostrejši obliki v ospredje. Verjetno so dogodki, ki se odigravajo ob berlinskem zidu, le uvod v novo ofenzivo ob tem »trnju v peti« obeh političnih blokov. Vse namreč kaže, da nameravajo Sovjeti le končno rešiti zadevo okrog Berlina in na nek način potisniti zapadne zaveznike iz te »kapitalistične oaze« sredi socialističnega imperija. Razgovori med Amerikanci in Sovjeti še sicer niso povsem prekinjeni, a uspehov še ni bilo mogoče zaznamovati. Splošno pa je mnenje, da bo do večjih odločitev prišlo na 18. zasedanju generalne skupščine OZN, ko bodo Sovjeti verjetno predložili vprašanje Berlina na dnevni red. To iscer zapadnim zveznikom ne gre v račun, zato bodo skušali preprečiti, da bi na tem zasedanju prišlo do razpravljanj o Berlinu vobče.

HRUŠČEV ZOPET PREDLAGA

Predsednik Hruščev je že predložil kar celo vrsto predlogov, kako si on zamišlja rešitev berlinskega vprašanja. Tudi minulo soboto je govoril o Berlinu in je predložil zopet nov načrt, po katerem bi naj v izpraznjeni Berlin poslali le začasno čete Združenih narodov. Med dosedanjimi predlogi je zelo poznan oni, po katerem bi naj bile v zahodnem Berlinu »simbolične čete« nekdanjih štirih zveznikov, kar so ZDA seveda odklonile, ker bi to pomenilo dejansko prepuštev Berlina Sovjetom. Nadaljna varianta predlogov o Berlinu je bila, da bi zapadni del Berlina bil pod vojaško zasedbo čet manjših držav — članic NATO in varšavskega pakta (torej brez ZDA). V svojem zadnjem govoru pa je Hruščev izrecno poudaril, da v Berlinu ne sme biti nobenega vojaka iz NATO, čete OZN pa bi smele priti v Berlin šele po podpisu

mirovne pogodbe. Tako tudi te izjave kažejo, da stojimo pred zaostrovanjem dogajanj okoli Berlina.

ZAPADNA GVINEJA DOBI SVOBODO

Indonezija in Nizozemska sta končno le rešili spor, ki je grozil zanetiti vojni požar na Daljnem Vzhodu. Večkrat je že prišlo v zadnjem letu do vojaških akcij, a po posredovanju tajnika OZN in zapadnih zaveznikov, zlasti ZDA, se je posrečilo vsakokrat preprečiti, da ni prišlo do pravih sovražnosti. Tudi Nizozemska je končno le uvidela, da ne bo mogla te kolonialne posesti obdržati in da je bolje, če mirnim potom »reši« to vprašanje.

Po dolgotrajnih sporih in pogajanjih je bil prejšnji četrtek na sedežu OZN podpisan sporazum med Nizozemsko in Indonezijo; določeno je v tem sporazumu, da bo letos 1. oktobra Nizozemska predala upravo nad Zahodno Gvinejo Organizaciji Združenih narodov. Zadnji dan leta bodo sneli nizozemsko zastavo nad osporavanim področjem Gvineje, na Novega leta dan pa bo zavihrala indonezijska zastava. Končno bo Indonezija prevzela ozemlje v svojo upravo meseca maja, a v deželi še ostanejo čete OZN do leta 1969, ko bodo lahko prebivalci v plebiscitnem glasovanju sami odločili o svoji usodi.

Za uspešno rešitev te krize na Daljnem Vzhodu ima največ zaslug generalni tajnik OZN U Tant, a tudi ZDA so pri tem odločilno pripomogle. Vsekakor je bila to težka operacija, kajti iz miroljubnih, splošno človečanskih in diplomatskih razlogov so morale ZDA ponovno »pustiti na cedi lu« enoga svojih zveznikov iz NATO, kar prav gotovo ne bo ostalo brez kvarnih posledic.

. . . in pri nas v Avstriji

BOMBE NA DUNAJU

Na Dunaju stoji na trgu Schwarzenberg velik spomenik, postavljen po drugi svetovni vojni v čast ruskim vojakom. Dunajčane spominja ta spomenik na deset let zasedbe po sovjetskih četah in marsikoga ta spomenik močno bode v oči. V soboto je nek policaj odkril na tem spomeniku peklenjski stroj, ki bi naj »ta madež« Dunaja razstrelil. Ura v stroju je delovala in do eksplozije bi gotovo tudi prišlo, a pravočasno so bombe še odstranili. To nevarno delo je opravil major ing. Massak. Do razstrelitve bi naj prišlo ob 3 popoldne in bomba je vsebovala 5 kg razstreliva. Ugotovili so, da je bomba italijanskega izvora in je po materialu in izdelavi iste vrste, kakor je bila bomba, s katero je bil poškodovan Andrej Hofenjev spomenik v Inostu. Zraven so našli tudi letak z napisom »Svoboda Berlinu!«

Policijske oblasti so izvedle natančno preiskavo in celo sam notranji minister Josef Afritsch je prekinil svoj dopust in se vrnil na Dunaj, da osebno vodi preiskave, kar pomeni, da pripisujejo temu dogodku večji pomen.

KMETJE NA SOLNOGRAŠKEM PROTESTIRAJO

Vsem, ki stavkajo, je ustrezno, le kmetje bi se naj zadovoljili z obljubami. Toda

SLOVENC

doma in po svetu

Dar Slovencev sv. očetu

Ob priliki 10-letnice okrožnice »Exsul Familia« se je zbralo v Rimu okrog 150 Slovencev, ki so prišli tja kot zastopniki slovenskih izseljenskih skupin, raztresenih po vsem svetu. Ob tej priliki so slovenski izseljenci podarili svetemu očetu krasen kelih s pateno kot simbol trpljenja in vdanosti slovenskega naroda Bogu in sveti Cerkvi.

Prof. Bednarik - 60-letnik

Med poštvalnimi kulturnimi delavci na Primorskem je zelo poznan tudi profesor Rado Bednarik. Njegovo sodelovanje pri katoliških organizacijah je bilo najbolj plodovito v času pred nastopom fašizma, ko je s pokojnimi Bratuži budil primorske Slovence k vztrajnosti z pisano in govorno besedo. Kakor drugi je tudi on moral okušati preganjanje fašistov, ki so ga internirali in večkrat zaprli.

Po zadnji vojni pa poučuje na slovenskih srednjih šolah, poleg tega pa še vedno mnogo piše in se vsestransko trudi, da bi svojemu ljudstvu še mogel biti v pomoč.

Slovenska zobozdravnica v ZDA

Slovenci v ZDA so dobili svojo prvo zobozdravnico. Je to ga. dr. Sonja K. Toplak, rojena Glavina. Po rojstvu je Mariborčanka. V tem mestu je tudi preživela dekliška leta. Leta 1950 je maturirala na Trgovski akademiji, in nato dobila zaposlitev na Kumunalni banki v Mariboru. Dve leti kasneje se je poročila s Frančkom Toplakom. Na njegovo pobudo se je vpisala na drž. gimnazijo v Mariboru in napravlila tam leta 1954 veliko maturo. Potem sta skupno študirala na Dunaju. Leta 1957 sta oba odšla v ZDA in se naselila v Cliflandu.

tudi kmečke potrpežljivosti je konec. Traktorskim pohodom na Koroškem in Stajerskem je zato sledil zadnji nedeljo pohod kmetov s traktorji na Solnograškem, kjer se je nad 100 traktorjev blizalo Solnogradu; spremljalo jih je več tisoč kmetov in kmetic in grozilo je, da bodo popolnoma ustavili promet v tem letoviščarskem mestu, kjer je prav sedaj višek sezone, ko se vršijo znamenite solnograške slavnostne igre.

Da bi preprečili ohromitev prometa, je policija še pravočasno zadržala demonstrante v stranskih in dohodnih ulicah. Kmetje so v sprevodu nosili napise, kjer so zahtevali svoje pravice. Videti je pa bilo tudi napise, ki so ostro obsojali razmetavanje državnega imetja za razkošje Solnograda ob sezoni. Kmetje so tudi na zborovanju sklenili, da bodo začeli stavkati z nakupom poljedelskih strojev, dokler ne bo njihovim zahtevam ugodeno (povišanje cene mleku in kmetiskim pridelkom vobče). Protestnega pohoda so se udeležile tudi kmečke delegacije iz ostalih zveznih dežel in so podale solidarne izjave v boju za pravice kmetov.

tem je tudi že povedal, da naj bi centralna vlada imela le malo pristojnosti: narodno obrambo, carine, denar, promet, imigracijo in zunanje zadeve.

Če so vse te novice resnične, potem se je Abdula vrnil na sklepe, ki so jih pred dolgimi meseci napravili kongoški politiki v Tananarivi na Madagaskarju. Ti sklepi so bili čisto realni in so upoštevali odnose političnih sil v Kongu, niso pa bili vseh tistim afriškim politikom, ki se sončijo na oblasti samo radi centralizma in diktatur v lastnih državah. Ameriško zunanje tajništvo je potegnilo z njimi, da si ohrani njihove simpatije, na stališče različnih evropskih diplomatov, ki poznajo Afriko bolje nego katerikoli drug kontinent, se niso ozirali.

Vrnitev na ideje, ki so našle simpatije v Tananarivi, pomeni dejansko poraz ameriške politike do Konga. Ako bi se bilo državno tajništvo takrat postavilo za sklepe v Tananarivi, bi Kongo verjetno že takrat dobil federativno ustavo in bi mu bila prihranjena državljanska vojna, amerškemu davkoplačevalcu pa — precej denarja.

Ker sta novi načrt za federativno ustavo pozdravila Adula in Combe, to se pravi ZN, Washington, London in Bruselj, smemo upati, da se bo politična kriza v Kongu vendarle znašla na pravi poti. Da bi ji na tej poti le kje ne spodletelo!

KONGO - na poti k federativni ureditvi

Generalni tajnik ZN U Tant je že spomladi lahko izračunal, da bodo njegovi ZN prišli v pozni jeseni v novo finančno krizo, ako do takrat ne uredi na katerikoli način politične in gospodarske krize v Kongu. Hotel jo je seveda urediti tako, kot gre v prid političnim računom raznih afriških politikov, ki so vsi načelno proti ideji federacije in za centralizem v svojih lastnih državah. Le tako se lahko držijo na oblasti, seveda morajo centralizmu dodati še diktaturo.

Ker je U Tant vedel, da v Kongu ne more uvesti centralistične uprave brez zmage nad Combejem, ki vodi upor Katange proti vsakemu centralizmu, je šel pred par meseci v Evropo agitirati s misel, da bo treba na Combeja pritiskniti s silo, da se ukloni kongoški centralni vladi. Ameriške diplomate je namreč deloma že pridobil za ta načrt, kajti vsi ti se pod vplivom Steven-sona zelo radi uklonijo željam sedanjih vodilnih afriških politikov.

U Tant je v Evropi naletel na odpor. Naprosil je državno tajništvo v Washington, naj mu pošlje pomoč. Tajništvo je poslalo v evropske prestolice kar dva vodilna diplomata, pa tudi ta dva nista opravila ničesar. Anglija in Belgija sta se odločno

uprli vsaki vojaški akciji proti Katangi, pozneje nista hoteli tudi nič slišati o gospodarskem pritisku na Combeja. Njunemu stališču so se vsaj deloma priključile tudi ostale evropske države.

U Tant in ameriški diplomati so se torej vrnili praznih rok iz Evrope, sila pa je postajala za Združene narode zmeraj večja. Tam so namreč izračunali, da bodo do konca januarja potrošili tudi ves denar iz posojila v znesku 200.000.000 dolarjev, torej še prej, preden bo posojilo efektuirano. Kaj pa potem? U Tant ni preostajalo drugo, kot upoštevati evropski načrt: kongoška vlada naj vendarle začne organizirati javno upravo, ki je sedaj skoraj ni več in naj pride do prave federalne ustave. Ker mu je nerodno, da bi priznal svojo zavezno politiko, je porinil v ospredje kongoškega ministrskega predsednika Abdula, ki dejansko pomeni zmeraj manj. Saj ga ne uboga niti njegov parlament, kjer nima stalne niti navadne večine. Zadnjič so pristali Combeja, komunisti in sopotniki skoraj preglasovali Abdulove pristase v parlamentu.

Abdula predlaga sedaj, naj mu tuji strokovnjaki iz držav, ki imajo federativne ustave, in ki poznajo afriške razmere, sestavijo načrt za novo federativno ustavo. Pri

Dr. Fr. Kovačič:

Slomšek pri Mariji na Blejskem otoku

Leta 1837 dne 28. avgusta je Slomšek kot spiritual v Celovcu nastopil svoje tretje veliko potovanje, ki ga je sam opisal in se je ohranilo v rokopisu. Pot ga je peljala iz Celovca proti Beljaku, potem pa čez Koren na Kranjsko. Prva postojanka na kranjski strani, kjer je prenočil, je bila Kranjska gora. Župnik ga je z vso ljubeznijo sprejel in pogostil. 2. septembra ga je spremil do Jesenic; tu je krenil Slom-

Pripoveduje se, da so na tem otoku poganski Slovenci častili svojo boginjo Živo.

Ko sta se srečno prepeljala z otoka, sta si ogledala blejski grad, ki je bil v starih časih močna utrdba proti poganskim Slovincem. Pozneje je postal last briksenskih škofov, katerim so ga v jožefinskih časih vzeli in združili z Loko.

Novejši čas so se bavili z mislijo, vrniti graščino briksenski škofiji, a škof je stavil prevelike zahteve: zahteval je, da se mu povrnejo vsi izpadli dohodki od tistega časa, ko je bila graščina odvzeta škofiji.

Nato opisuje krasen razgled z blejskega gradu. Proti zapadu dviga Triglav svojo sivo glavo kakor oče med drugimi gorami. Proti severu stoje v precejšnji daljavi Karavanke in ob njih vzhodu vse polno lepih cerkvic. Proti vzhodu se razteza ravnina tja proti Štajerski, posuta z vasi, gradovi in cerkvami, od jugozapadne strani oblika grajsko skalovje v omotični globočini ljubko jezero in dalje gorovje, ki se vleče tja doli do (takratne) turške meje, po sredi pa bistra Sava, ki priteka iz svoje zibel, Bohinja. Pravkar so odnevali z otoka krasni zvonovi, pomagali so jim zvonovi župne cerkve na Bledu. Na nasprotnem bregu jezera se je videl velik čoln, poln črnooblečenih ljudi. Bili so pogrebci, ki so preko jezera peljali mrliča k zadnjemu počitku. Bil je edini sin priletnega očeta; nekoliko vinjen se je vozil tik ob jezeru, pa je padel v vodo in utonil. Z dostojanstvenim mirom se pomika po jezeru čoln z mrličem, za njim pa dolga, bela proga kaže pot, ki jo je prevozil čoln. Končno

ladja obstoji, bela proga za njo izgine, mladeniča spustijo v grob. To je podoba človeškega življenja. Nekaj časa še gre za človekom spomin kakor bela proga za ladjo, kmalu pa vse izgine. Zvonovi so umolknil, sonce je zašlo za gore. V teh resnih mislih je Slomšek zapustil Bled in šel z dekanom nazaj v Gorje. Imel je namen, drugi dan ob lepem vremenu peš iti v Bohinj do izvira Savice. Toda drugi dan je bilo megleno jutro, težki oblaki so ležali nad vrhovi in po sedmi uri je začelo deževati. Namesto v Bohinj je krenil proti Ljubljani. Dekan ga je v svoji kočiji dal zapeljati do Podsavskega; potem pa je šel peš naprej, kljub temu, da je močno deževalo. Do Kranja je bil že zelo premočen, pa je vendar nadaljeval svojo pot, hoteč še isti večer priti v Ljubljano. Toda v št. Vidu je nastala kakor vran črna noč, od juga je prihajala nova nevihta s strašnim grmenjem in bliskanjem. Ni mogel niti za korak naprej, zunan pa je treskalo in bliskalo, kakor da bi se bližal sodnji dan. Drugo jutro pa je bilo najkrajše vreme ter je v jutranjih urah dospel v Ljubljano. Ob mestni meji je stala policijska straža. Za vsak slučaj se je preiskrbel s potnim listom, toda, pravi Slomšek šaljivo, straža ga je smatrala za lahko robo in ga je pustila v mesto.

Obisk v Vatikanski državi

Ima 44 hektarjev zemlje; 90 švicarskih stražnikov; 500 upravnih uradnikov, več častitljivih kanonikov, cerkvenikov v cerkvi svetega Petra, urednikov različnih časopisov, govornikov v radiu; dobro založeno lekarno in trgovino brez konkurenčnih cen; zdravniško oskrbo in zelo obiskano pošto; potem pa je bolj nemiren oddelk: garaže, delavnice, tiskarna, elektrarna, prevoznništvo, radio, vlak.

Brez težav moremo obiskati to malo državo, katere najvidnejša točka je vedno mogočna kupola bazilike svetega Petra.

Vstopimo skozi vrata svete Ane; to so ena izmed treh vrat, ki združujejo mesto Rim z Vatikanom. Švicarski stražniki s svojimi svetlomodrimi, rumenimi in rdečimi oblekami, povzetimi po nadangelu Mihaelu, s svojimi helebardami varujejo vhode.

Edina oborožena vojska, ki jo ima papeška država, je 90 švicarskih stražnikov, ki vedno ipokleknejo, kadar se papež pelje mimo njih.

Teh 44 hektarjev zemlje, na kateri je Papeški prestol, ima svojo neodvisnost in

samosvojnost. Javno in državno življenje je tu zelo popolno organizirano.

Tako se sprehajamo po ozemlju izredno moderne, napredne države. Vatikan ima svoj prometni red, svojo zastavo, svoj denar, svoje poštnne znamke in koleke, svoje zastopnike, ki se imenujejo nunciji, svoj radio, svoj diplomatski pravilnik in svoje običaje.

Najvišji načelnik te delavne skupnosti je papež, ki se peča vsak dan eno uro z zadevami, ki so v zvezi z vladanjem in vodstvom Vatikana. Z njim sodelujejo visoki cerkveni dostojanstveniki, ki imajo zelo odgovorne naloge v življenju vesoljne Cerkve. Mnogo izmed teh živi v Vatikanu, drugi pa v svojih škofijah, nadškofijah, oziroma pri svojih cerkvah.

Pod kupolo svetega Petra in onstran Berninijevega stebrišča opravlja svoje vsakdanje delo zelo številno prebivalstvo, ki je odvisno od vsakdanjih opravil vse skupnosti. Tu se razvija trgovina, deluje mala industrija, posluje uradništvo. Vse to sestavlja takozvani »mali vatikanski svet«.

Točno ob pol devetih označi pri uri ob vhodu svoj prihod 500 upravnih uradnikov. Skoraj vsi so redovniki. Delajo od ponedeljka do sobote od pol devetih do pol dveh. Popoldne in ob nedeljah ne delajo. Vsako leto imajo en mesec počitnic. Ko spolnijo 65 let, se morejo upokojiti. Imajo torej plačo oz. pokojnino, ki jo dobivajo vsak mesec. Tri četrtine od njih je duhovnikov iz različnih verskih obredov.

Te osebe v najrazličnejših redovnih oblekah so razkropljene po različnih uradih mogočnih ustanov Svete stolice. Najvažnejše med njimi so svete kongregacije, Apostolska signatura, Pisarna za papeška pisma, knjižnica, arhiv, Državno tajništvo itd.

Lekarna in trgovina

Pod uradi, ki rešujejo vprašanja o verskih resnicah, o morali in nraveh, srečamo prijaznega, častitljivega kanonika svetega Petra, ki gre proti lekarni, ali pa sina šentpetrskega cerkvenika, ki prihaja s kupole, katero je dolžan pospraviti ali pomesti, da bi se igral s prijatelji.

Vstopimo v vatikansko lekarno, ki je najbolj bogato založena v Rimu. V njej najdemo zdravila, ki jih v najboljših lekarnah v mestu zastoj iščemo. Redovni brate svetega Janeza od Boga strežejo ljudem... Kakšnim ljudem? Med njimi je švicarski stražnik v svoji svetlomodri obleki, nosilec papeškega prestola v svoji pestrobarni uniformi, urednik »Osservatore Romano« ali govornik v vatikanskem radiu.

Kakor lekarna posluje tudi trgovina, ki prodaja živila vseh vrst. V tej trgovini morejo vatikanski prebivalci dobiti vse, kar potrebujejo, ne da bi jim bilo treba hoditi v mesto Rim. Trgovina je zgrajena po enotnem načrtu in ima posebne pododdelke za pekarno, mlekarno, drogerijo, zelenjavo, ribe, slaščičarno itd.

Cene teh trgovin ne poznajo konkurence, ker ni činiteljev, ki bi dvigali cene najpotrebnejšim rečem. Zato je samo po sebi umevno, da se vatikanska policija prizadeva, da v papeško državo ne morejo priti ljudje, ki bi kupovali v njej živila za nižjo ceno ko v mestu.

Zgodba iz življenja zabredle mladine:

Oropano materino srce je sina spreobrnilo

Saj ni hotel iti tja, zvalila ga je velika množica ljudstva. Povsod, kjer se množica navdušuje za nekaj izrednega, posameznik ne pazi tako na reči, ki jih ima pri sebi. Izurjen in izkušen tat ima lahko igro.

Vrnil se je med množico, ki je na poti v kapelo molila in prepevala. Prišel je tesno k milostni podobi Brezmadežne. Ravno, ko se mu je nudila prilika, da bi vzel neki stari ženski ročno torbico, so se ljudje prerili do svetišča in tedaj mu je žena izginila. Razjarjen je obstal, kot bi bil pri vezan in prisiljen, se je zagledal v sliko Brezmadežne. Pa se ni zazrl vsled milobe vzvišene Gospe z blestečo krono, temveč zaradi nakita, s katerim je bila dolga leta ognjena prečišča Devica.

Drugo jutro po tej pobožnosti se je razvedelo, da je bila slavno znana milostna slika oropana. Zmanjkal je dragocen nakit in, ko je policija začela poizvedovati, je bil tat že daleč za hribi.

Pa ni bil tako nespameten, da bi spečal ukradeni nakit. Kot pravijo, trava mora večkrat prerasti, preden začne tat kupčevati z ukradenim blagom in v zgodnjih letih se je po ječah marsikaj naučil. V njegovih slabih žepih itak nihče ni pričakoval dragocenosti.

Zvečer tistega dne po tatvini je našel prenočišče pri neki vdovi, katero je nalogal, da je brezdomec. Žena mu je celo odkazala sobo svojega sina, ki je padel v vojni. Vse to ga ni nič ganilo. Udobno se je pretegnil in začel ogledovati sobo. Skoro je zatrepal. Nad posteljo, kjer naj bi spasal noč, je visela slika — bil je posnetek svetišča, ki ga je bil okradel. Slika je zrla vanj, nihče je ni zakrival. Le star rožni venec z lesenimi jagodami je visel okoli nje in Madona mu je prožila svoje srce.

Kaj naj naredi? Da bi se vrnil, bi bilo sumljivo. Ostati mora. Otresel se je razburjenja, potem pa se je spet vznemiril. Kaj mu je vendar? Mrtva slika! Ha! Luč je ugasil in hitro se je razpravil. Roke so se mu tresle in ko se je sklonil, je nekaj padlo iz žepa — zlato srce, zaobljubljen dar nespametne pobožnosti. Pri padcu se je srce odprlo, dve polovici sta se odprli. Hitro ga je pobral, a kako je bil presenečen! Srce ni bilo zlato kot je sklepal takrat, ko

Skoraj vso trgovino vodijo moški. Le ena izjema je: Gospa Marcela, žena vartarja palače svetega oficija, prodaja pet dni v tednu zelenjavo in sočivje, ob petkih pa ribe.

Ne smemo zamolčati, da tudi mleko uživajo v Vatikanu. Vsako jutro pripelje siv kamion iz Torre in pietra svoje belo in zelo okusno tekočino. Pod nadzorstvom stražnikov posode z mlekom izlože in jih razdelé med prebivalce, tudi med duhovnike, ki živé sami. Vsak dobi na dan pol litra mleka.

Pošta in klinika

Glavna, osrednja pošta je ena najbolj mirnih, kar jih je. Večkrat ni videti niti enega uradnika. Treba je pozvoniti, da kdo pride. Ni pa tako na podružnici pošte in brzojava. Tu se zbira velika množica romarjev, ki želé oddati brzojav, dopisnico ali spominsko razglednico domačim v oddaljenih krajih, ali pa pohlepni zbiratelj novih znamk.

V tej mali državi je tudi zelo popolno organiziran urad za zdravniško pomoč. Zdravnikov je veliko. Njim na čelu je osební zdravnik svetega očeta, ki nosi naslov primarij (prvi zdravnik). Pod njegovim vodstvom opravljajo svojo službo pripravniki (praktikanti). Ta skupina zdravnikov in pripravnikov ima veliko potrebnega dela zlasti tedaj, kadar so v Vatikanu velike slovesnosti in pride mnogo ljudi. Ti nadzorujejo tudi zdravje vatikanskih stražnikov in varuhov ter zdravniško preiščejo vse tiste, ki hočejo stopiti v to službo.

»Osservatore Romano«, garaža, avtomobili

Najbolj nemirni del mesta na Vatikanem griču pa je brez dvoma tisti, kjer deluje tiskarna »Osservatore Romano«, kjer so delavnice in garaža za avtomobile. Tam je tudi obednica za delavce in tehniške, mizarska delavnica, električna centrala in stanovanje za papeško policijo.

V papeški garaži se zbirajo avtomobili (Nadaljevanje na 5. strani)

ga je ukradel, temveč narejeno iz precej težke, mešane kovine, le zunanja stran je bila pozlačena. Hotel ga je zapreti, pa se je zasvetilo nekaj in obrnil ga je proti luči ter črkoval:

»Brezmadežno Srce Marijino, Tebi posveča mati srce svojega sina, ki je zašel na stranpota. Ne pozabi ga v svoji nebeški milobi. V letu žalosti 1936.«

Tat je sedel na posteljno stranico. Marija ga je gledala, 1936 — čudno naključje! Tisto leto so ga prvič zalotili pri tatvini in ga zaprli v največjo žalost njegove matere vdove. In pozneje je zginil zdoma vsled sramote in kljubovalnosti in se pogrezal vedno globlje. Njegova mati je umrla med vojno. — To srce pa, kdo ve, kdo ga je poklonil? Na svetu je toliko skrite žalosti. — Zaprl je srce, ugasnil luč in legel v posteljo.

Na žalost pa je tudi v temi videl sliko svetišča, ki ga je oropal. Srce mu je bilo kot kladivo. Kar neprestano mu je zvenelo v ušesih: »Kaj pa, če bi bila to tvoja mati...« Mraz ga je stresal. Ali je zbolel? Ne, tu ga ne smejo najti z ropom v žepu! Skočil je s postelje in stekel k oknu. Bilo je precej visoko, a tu ni mogel ostati. Tudi v plezanju je bil izurjen. Že je bil z eno nogo skozi okno in je iskal opore, vtem je spodaj zalajal pes. Hitro se je potegnil nazaj v sobo.

Ko je šel drugo jutro ves bolan od prečute noči iz hiše, se mu je korak naenkrat zastavil. Tesno ob steni je bila izkopana globoka jama. Delavci so položili težak električni kabel in okoli njega postavili napise: »Pozor! Življenjsko nevarno!«

Omotica ga je obšla. Pogledal je proti oknu. Kdo ga je obvaroval pred gotovo smrtjo? Bilo mu je, kot bi ga gledal nekdo z žalostnimi materinimi očmi in mu kazal svoje srce.

Policijski komisar ondotnega mesta se je začudil, ko je že navsezgodaj nekdo prosil za vstop in se prostovoljno priglasil kot skrunilec milostne podobe. Ko je položil pred uradnika ukradeno srce, je jokal...

L. V. — »Ave Maria«

Važno za koroške izseljence

Zveza slovenskih izseljencev je vsem izseljenškim družinam razposlala formularje, s katerimi lahko zaprosijo za izplačilo odškodnine iz posebnega sklada, ki ga upravlja tako imenovana Sammelstelle B, Wien, II., Taborstrasse 2-6.

Vse izseljence opozarjamo, da morajo biti tozadevne prošnje najkasneje do 13. septembra že pri imenovanem uradu na Dunaju, ker le-ta pozneje dospelih prošenj ne bo več upošteval.

Če kateri izmed izseljencev iz kakršnega koli vzroka formularjev še ni prejel, jih lahko dobi pri Zvezi slovenskih izseljencev v Celovcu, Gasometergasse 10, katera ima na razpolago tudi podrobna navodila za izpolnjevanje formularjev.

Zveza slovenskih izseljencev.

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu bo praznovalo 50. obletnico svoje obstoja v nedeljo, dne 16. septembra 1962 pri Miklavžu v Bilčovsu.

Sodelujejo: Pevski zbor jubilejnega društva. — Združeni pevski zbori Slovenske prosvetne zveze. — Godba na pihala iz Slovenije.

Po slovesnosti ljudska veselica — prosta zabava s plesom. Začetek ob 14. uri. Prireditvev bo ob vsakem vremenu.

Vabimo vse prijatelje slovenske prosvete iz Gur, Roža, Podjune in Zile!

LOČE

(Blagoslovitev novih zvonov)

Zvonovi, zvonite, k molitvi, delu in počitku nas kličite...! Še nekaj dni in že bomo lahko rekli: »Iz stolpa sem mi zvon doni...«, kajti v nedeljo, 26. avgusta, bo blagoslovitev novih zvonov, kot nam je to napovedal domači č. g. župnik preteklo nedeljo.

Ob 8. uri zjutraj bo slavnostni sprevod od šole do cerkve, ob 9. uri slovesna sv. maša, ob 10. uri pa blagoslovitev zvonov. In tako nas bodo odslej tudi novi zvonovi vabili, spominjali k molitvi in božji službi ter nas spremljali na zadnji zemeljski poti k večnemu počitku.

Naša cerkev je bila posvečena sv. Urhu dne 24. 8. 1762. Zidal jo je župnik Janez Leutschacher (roj. 22. 12. 1718 v Kotmari vasi). Studiral je na Solnograškem, kaplanoval pa v Rožeku (1746 — 1752). Dne 18. 10. 1752 je postal prvi župnik v Ločah. Cerkev je začel graditi takoj po svojem prihodu v Loče (1752 — 1762). Bil je tudi botanik in geolog ter je tako služil denar za cerkev. Pa tudi farani so mnogo žrtvovali; bili so radodarni in so tudi svoje dušne pastirje vedno spoštovali.

V nedeljo, 26. 8., torej vsi od blizu in daleč k nam v Loče — »nmav čriez izaro pa še nmav čriez gmajnico«, da bomo tako zbrani v velikem številu in z našimi številnimi letoviščarji skupno obhajali to lepo slovesnost, hkrati pa doživljali domačo idilo, dragi naš dom, kjer je tekla zibelka številnim pesniško navdahnjenim domačinom, od katerih zadnja, sedaj že pokojna Mojca Martič, roj. Trunk iz Pogorjan, nam je še iz pregnanstva poklonila par kitic, glasečih se:

Daleč tam prelepa je dežela,
kjer moja mamica je pesmi pela,
učila vedno me lepo
Boga ljubiti, dom in tudi njo.

Zares lep dom smo tam imeli,
prebivali smo v hiši beli,
kjer pesmi je odmeval glas
in blagoslov je spremljal nas.

A neki dan povelje je prišlo,
da moramo puštititi zemljo to.
In nanjo tujec je prišel,
si vso pravico sam je vzel.

Bila sem kot zločinka izgnana,
od krutih stražnikov zavarovana.
A greh moj bil je pač le ta,
da mati mi Slovenka je bila.

Postala nam je domovina
mrzla, trda ta tujina,
ki nima čuta ne srca
za bol tripina našega.

Kulturna manifestacija v Rožu:

„Miklova Zala“ v Št. Jakobu v Rožu

Čudoviti misterij »Miklove Zale« in njegova privlačnost ostajata slej ko prej nedotaknjena. Ljubezen do domačije, in naj si je to dom, ljubezen do moža ali materine besede, še korenini v našem ljudstvu in to danes, v času tehnizacije, motorjev in traktorjev. Hvala Bogu! Ta kulturna vrednota ima svoje mesto takoj za vernostjo in je dobro merilo narodne bitnosti.

Nad 1200 ljudi je minulo nedeljo napolnilo župnijsko dvorišče v rožanskem Št. Jakobu. Polno se je trlo avtomobilov na vaškem asfaltu in župnijskem vrtu. Z vseh strani je brnelo, prihajali so gledalci z Zile in z Gur, iz Podjune in seve iz vseh rožanskih vasi. Bil je ta dan nekaj narodni praznik ali kakor pravijo z moderno besedo: ljudski festival.

Glavni igralci „Miklove Zale“, Almira, Zala, Mirko, Serajnikova mati, in stari Serajnik.

Letoviščarji so strmeli ob pogledu na ta nenavadni množični shod. Pa je tudi zares bilo procelje prireditvenega prostora nekaj edinstvenega. Z rožami okrašeni farovski arkadij, pred njim prostori oder, dvorišče naokrog zaokroženo, tako za oko kot uho posrečene dimenzije. Kulise je dopolnila spretna roka slikarja Jerine, prav moderno razsvetljavo je nadziral preč. g. Dušan Česen, režijo pa je imel — kdo pač drug: naš dični prosvetar v duhovniški obleki preč. g. Vinko Zaletel. Še nebo se je milostno oziralo na našo prireditev. Noč je bila hladna, malce sanjava in ob razhodu je prisijal celo srebrni mesec številnim gledalcem za na pot domov.

Splošno k prireditvi

Igre, podane v domačem narečju, imajo svoj poseben čar, posebno če podajajo hkrati kos domačega dogajanja. Ljudje se radevolje predajajo dogajanju na odru in ga sprejemajo kot kos domačega življenja, pri čemer sebe vključijo kot pasivni del sodelujočih. To je častitljivi, pravi smisel dramatike, kot so jo poznali že stari Grki, ki so svoje največje drame, katerim se divi ves kulturni svet, doživljali sredi proste narave v eni celoti tako igralci kot gledalci. To je pokazalo tudi prvo dejanje nedeljske prireditve, ko zaprisega Serajnikov Mirko zbranim rožanskim kmetom kot njihov vodja svojo zvestobo in ko se moške skupno odkrijejo ob večernem zvonu in zbrano molijo avemarijo. Seve doprinese k tajni te rožanske noči še farni zvon, ki še bolj poudari skrivnostno povezanost igralcev in gledalcev. Serajnikovi molitvi se je nehote pridružila vsa tisočera množica in mu zbrano odgovarjala. Umetnik bi bil navdušen nad vprav edinstvenim dokazom, da je vsaka prava umetnost samo kos resničnega življenja.

Drugi sličen prizor je bila rožanska »ohceta« na odru. Da bi bil režiser ohceto petje ali ženitovanski ples razširil, bi se odru takoj priključili stoteri iz občinstva. Seve je bil tudi spretni besednik, ki je svoje hudomušne domislice kar stresal iz rokava, da je celo dvorišče bučalo od smeha, in še vezanost dejanja in ostalega govora ter petja, k čemur so prispevali prav vsi sodelujoči igralci. Spet krassen dokaz, da je občinstvo ob danih predpogojih voljno z dušo slediti dogajanju na odru. In slednje je bistvo umetnostnega ustvarjanja.

Še k posameznim prizorom

Dejanja samega ne bi ponavljal, ker je pač vsakemu rojaku znano. Posvetovanje kmetov je bilo naravno, sivi Serajnik je — kot to zahteva vloga — imel s svojo prednamo, glasno besedo in umerjeno kretnjo dogajanje v rokah, kmetje so mu dobro sekundirali. K sceneriji bi bili želeli le še več gozda in gradišča, ker bi še bolj dopolnila zunanje okolje. Scenično uspel je prizor Zaline zaroke v Serajnikovi lopi. Morda bi naj bil zaključni, dramatični Almirin samogovor, ki nakaže ves sledeči zaplet dejanja, še bolj samostojen, onim pod lipo neviden in neslišen. Turški tabor je bil razmeroma zelo razgiban, živahen — bolj, kot smo bili to doslej vajeni, vojaška beseda je bila dokaj rezka, kretnja odre-

zana. Zalin harem je scenično težaven in je bil dosti pogojen, dekletova molitev in sledeči dialog kot višek dejanja in pričetek razpleta igre zadeta. Zalinemu povratku so dajali berači z Davorinom na čelu posrečen okvir. Kostumi so učinek dejanja in dobro scenerijo lepo dopolnjevali.

In še k igralcem

Prvo nagrado bi dal stari Serajnici, katere bi se ne dalo boljše igrati. Sicer ni čuda, naša Urša jo igra sedaj že petintrideset let, kar je gotovo neobičajen jubilej. Kot druga dva naj pohvalimo Serajnika, ki je istotako nedosegljiv, in Zalo, ki je bila podana s celim srcem, Mirko je ugaljal splošno po besedi in postavi. Stari Iskender je pravi poveljnik, prav dobra tudi njegovi oprodi Baharij-beg in Hasan. Igralci-novinci pa zaslužijo našo posebno pohvalo: to so Tresoglav, Almira, kot že omenjeno, turški častniki in vsi ostali. Igralski »tim« (Angleži pišejo to neprevedljivo besedo »team«) je dobro vigran in bo z lahkoto odpravil morebitne male hiše in pomanjkljivosti. Vsem igralcem izrekamo iskreno zahvalo in povalo! V »Zali« jih ne dosega noben drug oder.

Baje se hočejo v doglednem času Šentjakobčani postaviti celo na celovškem odru. Ta kulturni dogodek pa bo pravi narodni praznik vseh koroških Slovencev, ker bo naša Zala prvič stopila na oder našega deželnega glavnega mesta. Šentjakobčanom in njihovemu prosvetnemu društvu pa bo ta prireditev po svoječasnem nastopu na ljubljanskem odru drugi vrhunec njihovega kulturnega udejstvovanja.

-o-

TEČAJ ZA KONZERVIRANJE v Št. Rupertu in v Št. Jakobu

Kaj bomo kuhale pozimi?

Velika skrb. Olajšajte si jo lahko. Kar nam sedaj preostaja — bi nam bilo zelo dobrodošlo pozimi. Zato prirejata gospodinjki šoli — v Št. Rupertu in v Št. Jakobu zopet tečaj za konzerviranje v dneh od 11. do 13. septembra.

Tečaj je obenem posrečeno dopolnilo vsem absolventkam. Dnevna oskrba je 15.— šilingov.

Vodstva šol

VOGRČE

(Žalostne in vesele)

Ogenj se rad priplazi v Vogrče in še celo pred sv. Florijanom nima veliko spoštovanja. Morda zato, da bi vsaj pred peklenkim ognjem imeli več strahu in se ga skušali rešiti, če že pred zemeljskim ognjem nismo nikoli varni.

Na večer pred sv. Lovrencem je ogenj izbruhnil pri kmetu Nachbarju., pd. Kommanu. Bil je lep, vroč dan in pri Kommanu so ves dan spravljali na skedenj seno in žito. Ko so bili zvečer zbrani pri mavžni, je naenkrat zajel hlev in skedenj tako silovit ogenj, da so komaj še rešili živino, prav vse drugo pa je postalo žrtev ognja, tudi vsi stroji. Sreča je vsaj ta, da prav tedaj ni bilo vetra in so obvarovali hišo ter ni bilo nevarnosti za sosedo. Kako pa je požar nastal, ni še ugotovljeno. Le eno je gotovo, da ni nastal tako kot dapes marsikje, ko ga zaneti človeška roka.

Prav isti dan je prišla nesreča tudi drugemu Kommanu v Repljah. V bolnici umrl sin Franc Tomic, ki se je ponesrečil pri kopanju. Skočil je v vodo, pa priletel na kamen, si zlomil hrbtenico in bil tako ranjen, da je kmalu podlegel v cvetu mladosti, star 23 let. Imel bi lahko doma posestvo, pa je odšel raje v službo k železnici. Hotel je imeti lažje življenje, toda človeški načrti se dostikrat ne uresničijo ali ponesrečijo. Kommanovi družini izrekamo ob tej mnogo hujši nesreči kot je ogenj, naše sožalje.

Dolgo, dolgo smo čakali, pa smo le v nedeljo dočakali. Da sta namreč v farni cerkvi postala Žrdov Hanzelj in Gojarjeva Neži mož in žena. Priči sta bili Hirmov Maks in pa Hribernik. Hanzelj si je med čakanjem napravil novo hišo, vrt okoli in vse tako lepo in skrbno pripravil, da je ženko pripeljal v tako lep dom, da ga nova gospodinja, ki je tudi nadvse pridna in poskočna, mora biti vesela. Veseli smo nove družine, Bog pa jima daj mnogo blagoslova v novem skupnem življenju!

SKOFICE

(Popravila v cerkvi)

Naše glavno mesto ima opravičeno svoje ime. Čeravno smo precej oddaljeni, je lintver zavilil. Se sicer ne zavedamo, da bi bili mu stopili na rep. Pa tudi nimamo slabe vesti. Od leta 1957 se resno trudimo, popraviti kos za kosom na naši cerkvi in župnišću. Toda, ker nismo volje iz cerkve napraviti muzej, pa smo bili ošteti. Krasna freskoslika na južni strani cerkve je dobila označko »velik posnetek« (Abziehbild). Toda zver pod Mihaelom je bolj pod nadzorstvom kot lintver. »Duri, klopi, slikanje, vse presvetlo.« »Klopi dobre za kinodvorano.« Tujci iz raznih delov sveta pa so drugega mnenja. Cerkev in vse v cerkvi smo morali napraviti svetle, ker so umetna okna temna. Pribiti moramo, da so ti gospodje k popravam starodavne cerkve v Pinji vesi prispevali samo eno šestinko, zahtevali pa so popravila za nad 30.000 šilingov. V dobro moramo pisati finančni zbornici, da je poravnala vse druge stroške.

(Nadaljevanje na 8. strani)

OTVORITEV FARNE DVORANE

v Št. Ilju na Dravi

Dne 26. avgusta 1962, ob 14.30 bodo g. dekan msgr. dr. Janko Hornböck blagoslovili novo farno dvorano šentiljske fare. Ob tej priložnosti in ob istem času bodo odrski nastopi mladine Št. Ilj. Nastopil bo tudi pevski zbor s koncertom pod vodstvom Pavleja Kernjaka. Med koncertom bodo šaljivi in veseli prizori šentiljske mladine. Vsi prijatelji petja in veselja iskreno vabljeni!

Mladina Št. Ilj

Šoferski kotiček

Demontiranje pnevmatike

Demontiranje in ponovno montiranje pnevmatike ni le fizično delo, ampak zahteva tudi nekaj prijemov in previdnosti. Kaj vam koristi pravkar montirana pnevmatika, ki smo jo poškodovali med montiranjem?

Pnevmatiko lahko demontiramo le, če snamemo kolo. Nato snamemo plašč s platišča ali odpremo pnevmatiko samo po enem robu ter izvlečemo zračnico. Načinov, kako to storimo, je več, ker je tudi več različnih vrst koles, nekaj skupnih prijemov pa velja za vse.

Ravnajmo se po naslednjih navodilih:

— če zračnica še ni čisto prazna, **izpustimo iz nje zrak**. Ventil odvijemo in izvlečemo. Stran z ventilom naj bo obrnjena navzgor;

— s petami čevljev ali s koleno **pritisnemo rob plašča**, da odstopi od roba platišča; — na mestu nasproti ventilu potisnemo med platišče in rob plašča enega ali dva montirna vzvoda in z njima dvignemo rob plašča;

— nato ostali del plašča izvlečemo z roko. Če ne gre, tedaj dvignemo poleg izvlečenega dela še enkrat ali dvakrat rob plašča z **montirnimi vzvodi**, s čimer je že polovica plašča to stran roba. Naprej delo ni težko;

— sedaj potisnemo ventil iz luknje v platišču in z roko previdno izvlečemo zračnico. Če menjamo samo zračnico, je dovolj, da snamemo plašč le z enega roba platišča;

— kadar hočemo **plašč ločiti od kolesa**, snamemo kolo in še na zadnji strani pritismo s petami na rob, zatakneemo z že snete strani montirni vzvod, pritisnemo in če ne gre drugače, s kladivom potolčemo po plašču ter ga tako snamemo s kolesa.

Montiranje pnevmatike

Plašč montiramo najprej na en rob platišča in nato še na drugega. Delo lahko poteka takole:

— Plašč najprej znotraj temeljito očistimo vse umazanije ter iztresemo iz njega prah in droben pesek, ki pride vanj kdo ve kako (prah deluje kot brusilni papir in je glavni povzročitelj lukenj v zračnici);

— platno znotraj plašča **posipamo s smukcem**, ki zmanjša trenje platna in zračnice. Dobro je, da plašč prej pretipamo z roko in ugotovimo, kakšno je kordno platno;

— rob plašča namažemo z rastlinskim oljem (ne z mineralnim);

— kolo položimo na trdo podlago z zunanjo stranjo na vrhu. Nanj položimo plašč ter z ного ali koleno pritisnemo plašč na kolo, kolikor moremo. **Nato z montirnim vzvodom natikamo rob plašča** del za delom. Plašč zasukamo tako, da je rdeča pika na plašču nasproti odprtine za ventil na kolesu;

— ko je spodnja stran nameščena, vložimo v plašč zračnico, tako da ventil natančno sede v luknjo v kolesu. Zračnica ne sme vleči ventila ne desno ne levo;

— ko menimo, da smo zračnico pravilno namestili in ventil dobro sedi v luknji v kolesu, potisnemo plašč čez rob platišča, **najprej nad ventilom**, nato pa s peto ali kolonom desno in levo od ventila, dokler gre, zadnjih 10 ali 20 cm pa potisnemo plašč čez rob z močnim sunkom s peto, če pa to ne gre, pa z montirnim vzvodom;

— **končno napihnemo pnevmatiko**; najprej le toliko, da se malo napne in še enkrat **pregledamo**, kako sedi ventil in kako sedijo robovi plašča za robovi platišča. Potem dokončno napihnemo pnevmatiko.

Menjavanje pnevmatik

Če pnevmatike še tako negujemo in jih varujemo pred okvarami, se vendar na posameznih kolesih **različno obrabijo**. Vedno se pnevmatike na gnanih kolesih hitreje in močneje obrabijo kot na ostalih dveh kolesih. Zato pa tovarne zelo priporočajo menjanje pnevmatik po tako imenovanem »križnem pravilu«.

Z menjanjem dosežemo enakomerno obrabo plaščev. V menjanje po »križnem pravilu« je vključena tudi rezervna pnevmatika.

Pnevmatiko menjamo seveda **obenem s kolesom**. (Da ne bi kdo premontiral plašč! Popolnoma nepotrebno delo!) Menjamo na 3000 pa do 5000 km, kot pač želimo. — **Ponovimo: Najboljši plašči in najboljše zračnice spadajo vedno na prva kolesa!**

Surova prehrana in rak

Danska zdravnica dr. Kirstine Nolfi opisuje v brošuri »Meine Erfahrungen mit Rohkost« tudi naslednje:

»Vzrok, zakaj sem kot zdravnica prišla na idejo popolne surove prehrane, je bil ta, ker sem zbolela na raku na desni strani prsi. Napačna prehrana in 12-letno trupolno delo po raznih bolnicah sta povzročila zaprtje in želodčni katar. Enkrat bi bila skoro umrla na izkrevavitvi iz želodčnega tvora.

To me je napotilo, da sem se začela ogibati mesnih jedi, mnogo pozneje sem prehajala tudi bolj na surovo prehrano. Stolica se je izboljšala, počutila sem se bolje, pa vendar ni bilo še vse v redu.

Ko sem 14 let živela ob pol ali tri četrt surove hrane in le malo navadne (kuhanne) rastlinske hrane, sem se pozimi 1940-41 počutila zelo utrujeno in slabotno, toda kake gotove bolezni nisem mogla ugotoviti. Pomladi pa sem slučajno opazila prav majhno oteklino na desni strani prsi, pa se nisem dalje brigala za to spremembo. Strah pa me je prevzel, ko sem čez pet tednov opazila, da je oteklina že tako velika kot kurje jajce. In to stori le rak. Operacije ali obsevanja nisem hotela. Pač pa sem se odločila za popolno surovo hrano. Po dobrih dveh mesecih se je pokazalo izboljšanje. Oteklina se je manjšala, moči so se vrnile, dobro sem se okrepila in se počutila tako dobro kot že več let ne.

Prej sem se še posvetovala z dr. Hindhede-jem. Bila sva o tem edina, da imam raka. Kako poskusno mikroskopijsko mi je resno odsvetoval, ker s tem bi se rak le razširil po vsem telesu.

Ko sem skozi eno leto živela ob 100-odstotni surovi prehrani in se počutila kot zdravo, sem se potem na nujen nasvet dr. Hindhedeja vrnila na pol vegetarično, na 60–70-odst. surovo prehrano, pa ni bilo dobro. Po 3–4 mesecih sem čutila bodeče bolečine v prsih pod oteklino. Zopet sem se vrnila k 100-odstotni surovi prehrani in bolečine so hitro izginile, rak pa je prenehal rasti. Surova hrana ga je ukrotila«.

Zdravnica Nolfi navaja tudi več zgledov oseb, ki so pri njej iskale pomoči zavoljo raka.

1) Prišla je k njej 38-letna Švedinja z oteklino na prsih v velikosti oreha. S svojim zdravnikom se je bolnica že dogovorila, da se bo po 10 dneh dala operirati. Teh 10 dni se je mudila v sanatoriju o-

menjene zdravnice in uživala surovo hrano in en strok česna. Ko se je vrnila k svojemu zdravniku, je bila njena oteklina komaj še tako velika kot rižovo zrno; torej bolnica ni bila operirana. Uživala je še nadalje surovo hrano ob najboljšem počutju.

2) 49-letna Norvežanka je prišla k naši zdravnici skoro 400 km daleč, iz Bergena, z rakovo oteklino na prsih. Zdravnica ji je svetovala, naj ostane pri njej nekoliko dni, da se bo videlo, kaj zmore surova hrana. Strah pa jo je gnal naprej, da je poiskala drugega zdravnika, ki se je nahajal v bližini. Ta ji je rekel: »Morate se vrniti v Bergen in se dati operirati.« — Bolnica ga je vprašala dalje, kaj misli, če bi ji mogla surova hrana pomagati; on pa je odgovoril, da stavi glavo, da tu ne more surova hrana nič opraviti. Bolnica je tedaj sklenila, da ostane kljub temu še 14 dni pri zdravnici Nolfi. Čez 6 dni je bila oteklina že znatno manjša, komaj za buckino glavico. Naslednji dan je šla k prejšnjemu zdravniku. Ta jo je sprejel z besedami: »Kaj, še niste odpotovali?« — Prosila ga je, naj si še enkrat ogleda njeno oteklino, preden se vrne domov. Zdravnik pa je bil presenečen in začuden, saj je zastavil svojo glavo, da je surova hrana brezpomembna, zdaj pa oteklina sploh ni več mogel najti.

3) Švedinja, 67 let stara, je imela za oreh veliko oteklino na prsih. Ostala je pri Nolfi 4 tedne. V tem času se je njena oteklina zmanjšala do grahove velikosti. Tri tedne pozneje je pisala zdravnici, da je oteklina izginila. — Zdravnica je imela še več drugih primerov, v katerih je bil rak že ugotovljen, pa so si bolniki po uživanju surove hrane opomogli in postali zopet delazmožni. Taki slučajji so bili na primer: rak na spodnjem životu, v debelem črevesu, v želodcu, na pljučih. F. K.

Opomba. Dr. med. Kirstine Nolfi je po zdravniškem izpitu delovala skozi 12 let v raznih bolnicah v Kopenhagenu na Danskem. Od 1919 do 1945 je živela kot praktična zdravnica v Kopenhagenu; 1926 je postala specialistka za otroške bolezni. Od 1945 dalje je delovala kot zdravnica na Humlegarden-Raakost-Kursted (sanatorij s surovo prehrano) v Humlebaek na Danskem. Svojo poglavito nalogo je smatrala v širjenju poznanja o surovi prehrani kot zaščitnem in zdravilnem sredstvu. Umrla je 29. 4. 1957 v 76. letu svoje starosti.

Nekaj o „Commonwealthu“

V listih in radiu večkrat naletimo na angleško besedo »Commonwealth«, in sicer v zvezi z izrazom »Britanski Commonwealth«, ki ga navadno prevajajo v »Britansko skupnost narodov«. Ker marsikdo ne ve njegovega pravega pomena, zato ne bo odveč, če o tem spregovorimo nekoliko natančneje.

Izraz »Britanski Commonwealth« pomeni tisto rahlo politično telo, ki ga sestavlja Velika Britanija in mnoge njene bivše kolonije, ki so se že osamosvojile v neodvisne države, kakor so Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Južna Afrika, Indija, Pakistan, Cejlon, Malaja, Ghana, Singapur in Zahodnoindijska federacija. Pod široko streho »Commonwealth« je vsega skupaj četrtna kopne zemlje, četrtnina vseh ljudi in tretjina vse trgovine na svetu.

Če bi to besedo prevedli površno, bi jo razstavili v dve, in sicer v »common«, kar pomeni »skupno«, in »wealth«, to je »bogatstvo«, in bi torej rekli »skupno bogastvo«. V resnici mnogi mislijo, da ima pojem »Commonwealth« nekaj opraviti s skupnim uživanjem bogastva, toda ta razlaga je zmotna.

Izraz »commonwealth« se je uveljavil v dobi renesanse kot enakovredna angleška beseda za stari rimski pojem »res publica«, to je javna ali splošna blaginja, občestvena stvar. Zaradi tega so v Angliji tedaj, ko je sredi 17. stoletja po usmrtni kralja Jakoba I. zavladal Oliver Cromwell, rekli državi oziroma Cromwellovi diktaturi, ki ni bila kraljevina, »commonwealth«, kar je pomenilo javno občestvo, državo.

Ker ima beseda »commonwealth« na sebi nekaj, kar diši po vladi ljudstva, po samoupravi, se je prikupila tudi nekdanjim angleškim kolonijam v Severni Ameriki. Zato se nekatere države ameriške federacije še dandanes uradno imenujejo »commonwealth«, na primer »Commonwealth of Pennsylvania« in »Commonwealth of Massachusetts«.

V sami Angliji pa se je izraz »Commonwealth« zopet pojavil šele sredi prejšnjega stoletja, ko so angleški državniki tu in tam ta izraz rabili namesto besede »imperij« in to kot nekaj bolj milega, kakor je bila resnica. Kaj pa beseda dejansko pomeni, je bilo prvič uradno definirano šele leta 1926, ko se je nekaj bivših britanskih kolonij že postavilo na lastne noge. Tedaj so rekli, da je »Commonwealth« skupno ime za »samostojna občestva znotraj Britanskega imperija, ki jih veže skupna zvestoba kroni«.

Dandanes pomeni beseda »commonwealth« ponekod »državo«, za člane »Britanskega Commonwealtha« pa pomeni ista beseda njihovo svojevrstno politično zvezo.

ŠE NEKAJ O JAJCIH

Zmrzla jajca položimo za nekaj časa v slano vodo. Ko jih odtajamo, jih moramo takoj uporabiti, ker se ne drže dolgo. Jajca, ki zatohlo diše, razbijemo na krožnik in jih damo za nekaj ur na zrak, nakar bodo spet okusna.

Jajca v shrambi se ne pokvarijo, če jih od časa do časa obrneš. Pokvarjena, gnila jajca ne kaže zavreči. Zmešana z vodo so izvrstno gnojilo za lončnice, zlasti za geranije. Jajca, ki so bila vložena v apno, je treba pred kuhanjem na vrhu prebosti z iglo, da med kuhanjem ne popokajo.

Dober nasvet

Na svilenih oblekah moramo barvne madeže posebno pazljivo odpravljati. Pripravimo mešanico enakih delov etra in terpentina, namažimo madež, nato potresemo z belo glino ter prelikamo med pivnikom. — Za pralno blago vzamemo vročo milnico ali raztopino sode. — Barvne madeže na poliranem pohištvu pa zmeščamo s terpentinom, zbršemo in zgladimo. To velja tudi za steklo.

Kako napravimo jogurt?

Jogurt je izvrstno sredstvo, ki pospešuje prebavo in čisti prebavila. To je kislo mleko, ki ga napravimo s posebnim kvasom, bacilom, z jogurtovo kulturo; je zelo priporočljivo osvežilo in krepilo zlasti pri okrevanju po hudih boleznih.

Jogurt lahko doma naredimo iz mleka in kisle smetane: mleko mora biti prvovrstno in dobro precejeno, da ne ostane v njem prav nič smetane. Kuhaj ga 60 do 70 minut, nato ga pusti, da se ohladi na 26 do 27° C. Na vsak liter mleka vzemi žlico kisle smetane, ki se je komaj začela kisati. Primešaj jo počasi ohlajenemu mleku ter dobro zavij skledo z mlekom v prt kakor testo za krofe, da ne pride zrak do njega; tako ga pusti dve uri v miru. Nato ga odkrij, a pazi, da sklede ne premakneš. Takšno mleko imej potem v zaprtem prostoru pokrito, da ostane površina lepo gladka.

Če hočeš imeti jogurt v manjših posodah, ga že prej nalij v kozarce, jih postavi v prazen škaf, izreži okrogle kose lepenke, pokrij s takimi kosi vse kozarce in vse skupaj še s primerno odejo ali velikim prtom, kjer mora ostati dve uri na toplem.

Če boš delala jogurt vsak dan, ga pusti nekoliko za drugi dan in ga uporabljaj namesto smetane ali jogurtove kulture. Toda vsake 4–5 dni moraš jogurt napraviti na novo, kakor smo navedli.

V kuharstvu jogurt dobro nadomešča kislo smetano, je pa tudi dobro sredstvo za rdečo polt obraza, rdeče roke in podobno: obraz ali roke namažemo zvečer z jogurtom, zjutraj pa umijemo s toplo vodo brez mila ter oplaknemo z mrzlo vodo.

ČISTOČA V JEDILNI SHRAMBI

Jedilna shramba lahko postane prizorišče pravcate revolucije, če imaš poleg živih shranjen petrolej, bencin, razna čistilna sredstva, milo, sodo, pralni prašek in podobno. Zanje je prostor v veži, predsobi ali v prostoru pred straniščem. Na to se boš spomnila, ko se ti bo v naglici zgodilo — saj gospodinjam se vedno mudi — da boš steklenico zamenjala in solato zabelila z bencinom namesto s kisom, solila pa s sodo, namesto s soljo.

Jedilna shramba ali klet, kjer imamo mleko in živila, se hitro navzame plesni in bakterij, zato jo moramo večkrat razkužiti; najbolje je pokaditi s formalinom, seveda pa moramo živila poprej odstraniti. Tla umivajmo z apnico in lugom.

Posode, v katerih je bilo mleko, je treba temeljito umivati z zelo vročo vodo in izplaknjevati z vročo raztopino sode. Police, mize in hladilnik (ledenico) umivamo z 2 odst. raztopino sode ali 3 odst. raztopino mazastega mila.

KAKO ODPRAVIMO ...

Barvne madeže odpravimo z mešanico 4 delov špirta, 3 delov salmiaka in 3 delov terpentina. Vsak madež s tem mavlačimo, čez kakih 10 minut zdrgnemo in speremo. — Madeže anilinskih barv čistimo z mešanico enakih delov špirta in salmiaka ali vročega glicerina, nato pa previdno zmočimo še z vodikovim superoksidom ter speremo z razredčenim salmiakom.

Obisk v Vatikanski državi

(Nadaljevanje)

različnih vrst, stari in moderni; nekateri so svetovnega slovesa. Na tem kraju stoji nešteto vozov vseh znamk in narodnosti in so lastnina poslanikov, obiskovalcev itd. Delavnica za popravila vedno vzorno deluje.

Zelo malo ljudi ve, da je v Vatikanu tudi železniška proga. Ako pa to vedo, mislijo, da se nikoli ne rabi. Pa ni tako. Vsakih petnajst dni pride po tej progi tovorni vlak in se ustavi na postaji Sveti Peter. Pripelje blago, oziroma darove, ki jih pošilja krščanski svet papežu, pa tudi vse tiste stvari, ki jih potrebuje vatičansko mesto.

Vatikanski radio

Vatikanska radiooddajna postaja deluje vsak dan več ur in oddaja v raznih jezikih. Ta postaja je ena izmed najboljših na svetu. Vedno ima veliko zvestih poslusalcev.

Slišati moremo zbere in najrazličnejše koncerte. Tudi umetniški in znanstveni prenosji so večkrat na dnevnem redu. Prednost teh oddaj in prenosov je v tem, da jih morejo slišati na vseh delih sveta: od ekvatorja in do obeh tečajev.

Priredil Gregor Mali

Socialna šola:

Gospodarstvo in vera

Splošno mnenje je, da gospodarstvo ni ma z vero in moralo nič skupnega. Cilj gospodarstva je le denar in premoženje. Čim več ga je, bolj ga je treba iskati in množiti. Uporabljati se smejo vsa sredstva za dosego tega cilja. Delaj torej, kar se ti ljubi, dvigaj cene, pritrguj delavcem plače, laži in prikrivaj po vseh finančnih uradih resnični dohodek, glavno je, da se dviga zlati kupček, glavno je, da moreš nekega dne reči: Sedaj pa uživaj, duša moja, jej in pij in bodi dobre volje, ker ti ničesar več ne manjka!

Liberalizem — socializem

Zla posledica takšnega krivičnega ravnanja se splošno imenuje gospodarski liberalizem; nastal je iz zgrešenega načela, da v gospodarstvu ne velja noben zakon, nobena morala.

Nasproti temu gospodarskemu liberalizmu se dviga in postavlja socializem ali podružabljen proizvodnih sredstev in vse zasebne lastnine. Odpraviti je treba egoizem posameznikov, odpraviti vsako izkoriščanje človeka po človeku. Radi tega socialističnega cilja se mora človek odpovedati osebnim svobodam in še drugim osnovnim in naravnim pravicam. Odpovedati se je treba skratka vsemu, kar ni pogodu tistim, ki namesto posameznika vodijo splošno gospodarstvo in upravljajo družbeno premoženje. To je popolnoma nasprotna skrajnost gospodarskega liberalizma in individualizma. Praktični rezultat takšnega nasilnega socializma je, da osebne žrtve niso nikoli poplačane, da je še več revežev in večje pomanjkanje kakor je bilo pred socialističnim podružabljanjem. Res pa je, da množice v tem primeru laže prenašajo svojo revščino in sicer zato, ker vidijo, da so vsi enaki reveži, vsi splošno v istem bednem položaju in ne vidijo nobene rešitve za dogledno izboljšanje. Lastniki in voditelji podružabljenega premoženja in dela so namreč obnemem državni oblastniki, katerim se ni mogoče uspešno upirati. To se danes dogaja v deželah pod komunističnimi režimi.

Krščansko socialno gibanje

Gospodarski liberalizem in diktatorski socializem sta popolnoma zgrešena načina splošnega gospodarstva, ker ne upoštevata božjega in moralnega zakona. Zdrava pamet pa pravi, da je vsako človekovo udejstvovanje, tudi gospodarstvo, podvrženo božjim postavam in moralnim zakonom.

Bog je ustvaril svet in njegove dobrine za vse ljudi. Vsem naj po izrecni volji božji služijo! Gotovo je, da dobrine niso povsod enako razdeljene, niti niso vsi ljudje enako sposobni za delo. Obstajajo velike razlike, ki so naravne, ker Bog ni dal vsem ljudem enakih talentov, niti vsega bogastva enemu kraju ali eni deželi. Kakor moraš dati beraču kos kruha, prav tako velja načelo, da mora sposobnejši tovarnar pomagati bližnjemu, ki ima manj sposobnosti in manj premoženja. Ta pomoč ni odvisna od

Za mladino in prosveto**Sovražniki družine**

Prvi je brez dvoma greh, tisti greh, ki je družino ranil že v njenem pričetku, taktat, ko sta Adam in Eva še živela v raju in uživala sonce sreče brez najmanjše sence, harmonijo čustov brez nevarnosti nesoglasja, sladkost združenja brez nereda v čustvih in strasteh. Greh je bil tista zagozda, ki je povzročil razkol med zakoncem. Evi je bilo rečeno: »Pod možjevo oblastjo boš!« in Adamu: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh!« Razdejanje, ki je z grehom prišlo v družino, je bilo tako strašno, da je moral Bog njen obstoj, enotnost in svetost zavarovati kar s štirimi zapovedmi: četrto, peto, šesto in deveto.

Drugi sovražnik družine so tisti zakonodajalci, ki so uvedli umetno razlikovanje med zakonom kot zakramentom in med zakonsko pogodbo, ki jo je treba podpisati pred civilnim uradnikom in se zato imenuje civilni zakon. In od tega zakona je kaj kratka pot do razporeke. In prav to hočejo moderni rušilci družine. Ni jim mar usoda otrok, ki ostanejo brez varstva in v breme skupnosti. Oni hočejo le užitek, svobodo v ljubezni, sproščeno nagonov. Svojo razbrzdanost skušajo zakriti in skriti v zakonodajo, ki dovoljuje to, kar je Bog v šesti zapovedi jasno povedal: Ne prekušaj, pa bodisi skrivaj ali pa oprt na zakon, ki je delo breznačajnih in brezvestnih ljudi.

Tretji sovražnik družine pa je nekontrolirani gon po užitek. Nedelja, ki naj bi tudi družini prinesla Gospodov mir, je po-

stala dan zabave, veseljačenja, grešnega veselja. Včasih so se naši predniki nedelje veselili. Zjutraj so bili pri maši, popoldne so šli še enkrat v cerkev, nato pa so prebili dan v prijetni medsebojni povezanosti. Danes pa se mnogi nedelje boje, ker ne vedo, kaj početi z njo. »Kako dolgočasen je ta dan!« vzklikajo drug za drugim in si skušajo to dolgočasje odpraviti z obiskom kinopredstav, s tem da gredo v bare, na športna igrišča, na konjske dirke, na ples in podobne zabave. Tako izgubi družina najlepšo priložnost, da bi se notranje utrdila, povezala z vezmi ljubezni in pripravila za nadaljnjo borbo življenja.

Četrty sovražnik družine je hudič, ki se je prepil med zakonca in ju sčasoma popolnoma razdvoji. Največ trpijo zaradi tega otroci, ki morajo gledati in prenašati sovražstvo, namesto da bi bili deležni toplote ljubezni.

Peti sovražnik družine so časopisi in revije, ki prinašajo v hišo željo po ugodju, ki samo greh poveličujejo, za vse pa, kar je versko, najdejo le posmeh ali pa duhovno z molkom obidejo.

In bi lahko še in še naštevati in odkrivali sovražnike družine. Pa že omenjeni so tako silni, da se ne smemo čuditi, če je krščanskih družin vedno manj. In se zdi, da je tako tudi med Slovenci...

Zato pozor! Sovražnik že ne oblega več trdnjave, temveč jo že razdira od znotraj. Vsaj mi mu pri tem rušilnem delu ne pomagajmo!

proste volje, to je krščanska dolžnost! Vsi ljudje imajo namreč pravico do dostojnega življenja in nikakor ne samo nekateri!

Ta prava krščanska načela se sicer upirajo našemu egoizmu in pohlepu, toda ne moremo mimo njih, ker po krščanskem nauku nalaga vsako premoženje lastniku tudi resne in določene socialne dolžnosti, tako do bližnjega kakor do skupnosti. Koristno in potrebno je, da se ljudje organizirajo za skupne cilje, tudi državna oblast more poseči v gospodarsko življenje, da se tako delo, delovna sila in produktivnost dvigne in pomnoži. Toda organizacije in državna oblast se morajo pri tem držati vedno pravih mej. Nikoli ne morejo segati na področje, kjer lahko posamezniki ali njihove svobodne ustanove zadovoljivo rešujejo naloge in dolžnosti.

Katoličani odklanjamo socializem in komunizem tudi pri reševanju vprašanj v gospodarstvu. Gospodarski liberalizem je pahnil v revščino delavca, v drugo skrajnost sta zašla socializem in komunizem, ker de-

lata iste in podobne napake v še večji meri ter prinašata predvsem delavcu še hujše gorje. Nikar ne pozabimo, da so navidezni uspehi komunizma v zadnjem desetletju sad velikega trpljenja, žrtv in stradanja milijonov delavcev v prejšnjih desetletjih ali pa so v nekaterih diktatorskih državah posledica izdatne finančne pomoči resnično demokratičnega sveta.

Rešitev gospodarskih vprašanj za danes in jutri je le v upoštevanju krščanskih načel. To sicer ni lahko, zlasti v prvih poskusih, toda zdrava pamet pove, da druge rešitve ni in ne more biti. Tudi ne smemo izključiti božjega blagoslova v gospodarskem prizadevanju. Nasprotno: za božji blagoslov je treba vedno prositi in tudi v največjem tehničnem napredku stalno in ponižno v Boga zaupati. Tako gospodarska aktivnost ne bo več kamen spotike, vzrok nevoščljivosti in sovražstva, lakomnosti in sebičnosti, ampak bo sredstvo bratskega sodelovanja, povezanosti in splošnega blagostanja.

Iz filmskega sveta

»Grešnica« v Moskvi

Tako se imenuje film, katerega so izdelali v Sovjetski zvezi in ga vrtijo že nad eno leto. Sovjetska filmska ocena je ta film označila v napol uradnem sovjetskem dnevniku »Isvestja« kot film, ki prikazuje »problem sodobnosti«.

Film prikazuje usodo kmečke delavke na kolhozem posestvu. Dekle je bilo versko vzgojeno in je živelo pri starših v strogo verskem okolju. Ko pa je dobila svojega fanta, s katerim se ljubi, pa spozna »neumnost verskih predsodkov«. K temu spoznanju ji pomaga njen izvoljenec in končno se ji posreči, da je v sebi zatrla vse sledi verske vzgoje in se sprostila verske zaostalosti. Šele sedaj je mogla svobodno zaživeti, »sproščena očitkov vesti« in je končno postala vzgledna učenka v socialistični stvarnosti.

Filmski festivali

Filmski festivali postajajo nekaj vsakodnevne. Doslej so bili najbolj znani filmski festivali v Cannesu na Francoskem in v Benetkah; manj znani pa so bili festivali v Berlinu, San Sebastianu, Moskvi, Lokarnu in Karlovih Varyh. Postaja pa že navada, da vsaka država prireja svoj filmski festival, na katerega vabi predstavnike filmske industrije tudi iz drugih držav. Primerjali bi lahko filmske festivale raznim vrstam velesejmov na trgovskem področju. Sicer pa tudi po vsebini in namenu postajajo filmski festivali vedno bolj trgovaška zadeva. Vedno bolj namreč zgubljajo kulturno-umetniško poslanstvo, kakršnega bi naj imele takšne mednarodne filmske prireditve v svoji prvotni zamisli, in prehajajo bolj ali manj na propagandno-klamno področje.

Pred kratkim je bil mednarodni filmski festival v Taormini; organizirali so ga Italijani. Za najboljši inozemski film tega leta je prejel nagrado »zlato David« Stanley Kramers za film »Obsodba v Nürnbergu«.

Tudi v Locarnu v Švici so delili odlikovanja na tamšnjem filmskem festivalu. Prvo nagrado je prejel režiser Francois Reichenbach za igralni film »Un Coeur Gros«. Med dokumentarnimi filmi pa je dosegel prvo mesto italijanski film »Ljudje preko Tibere«.

Meseca oktobra pa bo podoben mednarodni filmski festival v Mannheimu pod geslom »Človek sodobnosti«. Do sedaj je prijavljenih že okrog 120 filmov iz 14 držav.

Z A R A Z V E D R I L O

Čarodejka. — Na Novo leto se je stari Muhelj podal k čarodejki, da izve svojo novo usodo. — »Gospod Muhelj, karte kažejo, da se boste v kratkem oženili!« — »Tako? In kako se bo pisala moja žena?« — »Gospa Muhelj.«

M. van der Meeresch:

7

Delo sem dobil!

(»Ribiči« — iz življenja katoliške delavske mladine)

Uvidel sem, da sem že preveč rekel. Čas je bilo umolkniti. Moj odpor jih je jezil. Mislim sem si, da me bodo ljudje poslušali in me podprli, da bo moj ugovor sprožil še druge. Pa se nihče niti zganil ni. Poslušali so me res, morebiti so mi v srcu tudi pritrjevali, ampak molčali so. Prav za prav so se vsi bali. Vnovič sem sprevidel, da je masa strahopetna in da se na njo nikoli ne moreš zanašati.

»Torej,« je spregovoril Beck, ki je vodil tudi te ljudi, »to zdaj ponesemo tovarnarju.«

»Poslušaj,« sem še enkrat prekinil, »z vami pojdem.«

»Čemu?«

»Svojo strokovno organizacijo zastopat.«

Rad bi bil namreč zraven, da bi nas ti ljudje potem ne mogli farbat. Saj sem poznal te gobezdače, te lažnivce. Hotel sem preprečiti, da nas ne bi nalagali. Ampak Beck je uganil mojo namero:

»Ne potrebujemo te. Ti že povemo. Le tukaj ostani kakor drugi.«

Moral sem se umakniti ter izginiti med množico, ko so kolovodje šli v pisarno.

Vse je zrlo vame in le o meni govorilo. Menili so se:

»Kaj bo žosist zdaj storil?«

Čutil sem se že osamelega. Odmikali so se od mene. Pač iz strahu. Nevaren sem postal. Delal sem se, kakor bi nič ne opazil. Brezbrižno sem stopil tja doli h kurilnici, kjer so kurjači precej vznemirjeni polnili kotle ter skrbeli za pritisk. Globoko spodaj v črnih kletah so pečem odpirali rdeča žrela in naglo zmetali nekaj lopat premoga. Nato so se prikazali gori pri kletnih luknjah, vtikali skozi nje svoje sajaste glave z belimi zobmi, vdihavajoč sveži zrak in hkrati poslušajoč zadnje novice. Nisem ostal dolgo tukaj. Delegacija se je vrnila. Dubosc je splezal na sod za olje. Beck očitno ni hotel prehitro uporabiti svojega vpliva.

»Tovariši,« je kričal Dubosc, »tovarnar odklanja. To pomeni stavko! Obrat bomo zasedli!«

Tik mene je tolpa začela peti »internacionalo«. Začel se je nekaj obhod. Dvignjenih pesti so korakali v dvorane. Na stopnicah gori pred pisarno je stopil gospod Grouan in knjigovodja je imel v roki velik, bel papir. Šla sta k tovarniškim vratom in ga tam prilepila. Ljudje so tekli tja. Lepak je razglašal: »Od prihodnjega ponedeljka je obrat zaprt in delavstvo odpuščeno.« To je bil odgovor na stavko. To presenečenje je napravilo silno razburjenje. Tisti hip je nastopil Beck, slovesno strgal še sveži lepak ter zaklical:

»Tovarnarji smo mi! Mi bomo tovarno naprej vodili! Poslej bodo morali gospodje stati za stroji, tam kjer smo doslej mi stali!«

Nato je odšel v kurilnico, kamor so ga klicali; kajti že so ga imeli za šefa. Ravno je hotel ukazati, naj ogenj pogase, ko so se pisarniška vrata v prvem nadstropju vnovič odprla. Prišel je gospod Vassort, stopil doli po stopnicah in spregovoril:

»Rad bi, ko bi delavci iz barvavnice in valjarnice dokončali kose, ki so še v delu. Mokri so in se hitro pokvari. Sklicujem se na vašo poklicno odgovornost, da preprečite to nepotrebno škodo. Ali boste kose dokončali?«

Nekaj glasov je zakričalo:

»Ne!«

»Ne!«

Okleval sem. Bal sem se. Nato pa sem zaklical:

»Bomo!«

Vsi so onemeli. Splezal sem na kup premoga, izrazil splošno tišino ter naglo povedal:

»Tovariši, le nobene sabotaže! C. G. T. tega ne želi. Dobro vem! Če hočete, da bodo naše zahteve zmagale, moramo tovarnarjem pokazati, da znamo delavci biti dostojni. Valjavci, za menoj! Moramo dokončati!«

Še dobro, da sem delal z valjavci. Moji tovariši so me poznali. Pa tudi drugi so šli za menoj. Eden izmed vodij je sam velel, naj poženo parni stroj. Tako so stroji tekli še pol ure, da smo dovršili še tiste kose. Nato so kolesa obstala.

Tako je obrat vsaj častno umrl.

Poslej sem počel kakor drugi: pohajal

sem iz dvorane v dvorano. Vsi so se sprehajali po tovarni. Ogledovali so si tkalnice, stiskalnico, vse, česar še niso videli. Prvikrat si je delavec lahko dobro ogledal svojo tovarno in od blizu spoznal, o čemer je doslej le slišal pripovedovati. Vsakih deset minut je trobenta sklicevala ljudi na dvorišče. Ta ali oni govornik je zlezel na kakšen sod, nekaj spregovoril, sporočil zadnje novice ter ljudem velel, naj potrpe ter organizirajo kakšne družabne igre. Vsakokrat je nato nastala kratka zmeda, potem pa smo se spet razkropili.

Vsi so seveda upali, da bo do šestih zvečer že urejeno. »Delegacija«, kakor se je imenovala skupina kolovodij, je namreč odšla na urad delodajalske zveze. Ampak ob šestih se je delegacija vrnila. Niti spregledali niso. Delodajalci so zahtevali, da mora delavstvo brezpogojno izprazniti tovarno.

Zdaj je Beck nenadoma organiziral ves obrat, mostvo in razne ustanove. Tudi namščenci so šli na dvorišče. On je zasedel njihove pisarne, zlasti pa telefon. Od tod nas je vodil. Poslej smo ga samo še od daleč videli. Neprestano so prihajali k njemu sli od socialistične strokovne zveze in kdove od kod še. On pa je svoje sle pošiljal z odgovori. Bil je pravcati glavni stan. Delavci pa so se medtem potikali po tovarni, se pogovarjali in se začeli dolgočasiti. Ženske so bile močno v skrbeh. Mislele so na otroke in na dom.

(Dalje prihodnjic)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

JANKO KERSNIK:

MAČKOVA OČETA

(Nadaljevanje in konec)

In zopet je minilo nekoliko let, da nisem bil dalj časa doma. Okoli božiča nekoč se mi je nudila prilika, prebiti tam nekoliko dni, in to priliko sem porabil; a na starega Mačka nisem mislil in tudi mahče domačih mi ga ni vzel v misel. Zvečer pred mojim odhodom pa pride stari-kava babnica iz vasi k meni s prošnjo, naj vendar obiščem Mačkovega očeta, ki baje ne bo več okrevale. Šel sem takoj z njo, a kako sem se čudil, ko me je vedla mimo njegovega doma do drugega sosedu.

»Ni li več pri sinu?« sem vprašal ženo, ki je bila prišla pome.

»Oh, že dolgo ne! Kregali in topli so se in tožili! Potem je pa stari šel iz hiše!«

Našel sem starega v tesni sobici pri sosedovih, ležečega v borni postelji. Uvidel sem takoj, da gre h koncu z njim.

Stisnil mi je roko in s slabim glasom dejal: »Ej, gospod, tobaka ne morem več, tobakal Pa tule ležim; še doma ne smem, ne morem umreti! In umrl pa bom — kmalu — jesti tudi ne morem, le pil bi malo vina, dobrega, pa nimam denarja!«

»Poslal vam bom vina.«

»Ej, gospod, hvala! Saj tudi ne vem, če ga bom mogel piti. Pa tudi ne prosim zanj — saj vas nisem nikoli drugega prosil kakor malo tobaka — ej, prosil pa nisem, prosil, če sem tudi stradal!«

»Česa pa želite, oče?«

»Precej vam povem. Slab sem, pa težko govorim! Pa vedite, gospod, pri sinu imam še zaostali živež in poboljšek za pol leta — dvajset goldinarjev imam tam — pa tabuliran sem za ta živež — dajte mi teh dvajset goldinarjev in terjajte jih pri sinu, pri Juriju! Saj ne bo mogel plačati, terjajte ga in tožite in s posestva ga spravite tega — prokletega sina!«

Starcu so se iskriale oči in sklonil se je v postelji na pol kvišku. Pretreslo me je to divje sovraštvo, ki je donelo iz njegovih besed.

»Kaj hočete s temi dvajsetimi goldinarji?« sem vprašal po kratkem molku.

»Vseeno! Za pogreb, za maše, ah pa temule, ki me zdaj redi, vseeno — le mladi jih ne sme imeti. Saj si ne more pomagati — berač bo, berač naj bo, če ga spravimo igrajte!«

»Odpustite mu,« sem dejal polglasno, skoraj počasi, da bi se ne razslišalo na sproti, ki se mi je tu javila.

»Nikdar — nikdar!« je sopihal stari. »Saj sem zmeraj dejal, da mu ne dam kajze, pa pregovorili so me in sedaj je tako! Pa čakajte — oh, vi boste se učakali! Če drugi ne — sin njegov ga bo vrgel iz bajte na cesto, kakor on meni! Oj, zakaj mu nisem stopil na vrat, ko se je rodil!«

Onemogel je pal nazaj.

»Pa tistih dvajset goldinarjev? Mi jih boste li dali?« je vprašal čez nekoliko časa s slabim glasom.

»Saj jih ne potrebujete, oče! Izročite to terjatev sosedu, ki vas sedaj redi! — za odškodovanje, ali kakor hočete!«

»Bom!«

Poklicali smo še potrebni priči in stari Maček je napravil oporoko ter imenoval sosedu Matevža dedičem svojega imetja — one vsote dvajsetih goldinarjev.

»In precej jih mora plačati, precej; če ne — naj ga toži in rubi; — slišiš Matevžek — le zarubi ga precej!« —

Ko sem odrinil drugi dan od doma, je že zvonilo gori pri Sv. Miklavžu staremu Mačku; umrl je, ne da bi bil odpustil sinu.

Minilo je za tem dokaj let, da me ni bilo domov, in tudi onega strastnega starca in sinu njegovega se nisem spominjal; saj o zadnjem nisem nikdar ničesar čul. Ko me je pa usoda čez nekaj let stalno umestila v domačem kraju, so se mi tu vzbujali s starimi znanci vred zopet mladostni spomini.

Tudi Mačkovega očeta — sedanjega namreč — sem videl. Bil je takšen kot njegov rajni. Postajal je na tratini pred kajžo, navadno bosopet in vedno raztrgan, in če sem prišel mimo, me je prosil tobaka in govoril o vremenu. Časih je bil pa tudi siten, namreč kadar se je žganja napil; in to je bila slabost, ki je rajni oče ni poznal.

Nekoč sem ga bil povprašal: »Kaj pa je s tistim dolgom, ki so ga oče pustili Matevžu?«

»Ej, gospod, plačati sem ga moral! Pa sem drugod zato dolg naredil! Ej, gospod, oče so bili poredni, ej, poredni!«

Stanko Majcen:

ISKRE

Nabiram, nabiram, pa ne nabere. Ne nabere v treh dneh toliko, kakor če le enkrat za pol ure stopim med tista tri dekleta. Učiteljica so, Jasna, Krasna in Iskra, tri slovanska imena. To samo bi še ne bilo v čast mojemu zanimanju, da se tistih treh deklet ne drži nekaj — kako bi izrazil, kar ni ne v očeh, ne v lasih, ne v kretnjah, kar pa vzplamti in se utrne, žlahtno gorkoto razlivač po vsem telesu, brž ko si tri besede izpregovoril z njimi.

Na travniku so in bijejo žogo. Tujih otrok ni zraven. Sonce jim prozema lahke obleke, od golih rok se odbija kakor od trdega kamna. Vzklikajo, kot da duše streljajo pod nebo, trava ne more zakriti divne gneče za žogo in zopet žogo...

»Jasna!«

»Odzove se točno kot jek.«

»Skoči sem!«

Že mi je pri kolenu in razpaljenih lic strmi vame.

»Povest mi boš povedala, pa ne žalostne.«

»Kaj pa vi, ali boste večno gospodarili? Sina oženite, če ne vam bo prestar!«

»Tega pa ne — gospod! Sedaj imam še sok, četudi brez zabele, — in včasih malo žganja; — potem pa nič — nič!«

Lansko leto pa so ga bili vendar pregovorili, da je oženil sina in mu izročil borni imetek — sebi in ženi pa izgovoril živež pri mladih.

»Ej, gospod, navsezadnje mora biti,« je dejal, kakor bi se zaradi svoje nedoslednosti hotel izgovarjati; »in fant je priden, saj bo lepo ravnal z mano.« — »Pa kaj,« je pristavil čez nekoliko časa, »dolgo tako ne bom — star sem, star, in dobro se mi ni nikoli godilo na svetu.«

Tako je govoril lani.

A ni dolgo tega, ko je prisopihal k meni ves opraskan po obrazu in s cestnim blatom ometan.

»Pomagajte mi, gospod, če ne me bo ubil ta vrage!« — je kričal.

»Kdo?«

»Sin, ej, kaj sin — vrage je to, prokleti! Takega me je naredil, — tepel in po cesti valjal!«

Starac je škripal z zobmi ter trkal s pestjo ob prsi. Izkušal sem ga pomiriti, a zaman. Naposled sem postal nejevoljen.

»Kako je bilo pa z vašim očetom?« sem vzkliknil.

»Z mojimi?« je dejal mož počasi; »ej, oče so bili pa poredni!«

Povesil je glavo in odšel, ne da bi izpregovoril besedico več.

Domov se ni vrnil, ampak k sosedu je šel, k mlademu Matevžu, in tam hiral v jezi in sovraštvu do svojega sina. Tožil ga je, a sodbe ni učakal.

Danes mu zveni gori pri podružnici Sv. Miklavža in jutri ga bodo zagreblji v rjavo prst tam blizu njegovega starega.

In že je kita v zraku in dvoje bosih nog bije ob hrbet.

Oblak presenči travnik, a žarek se mu ukrade med prste in posije sestri Krasni naravnost na čelo. Krasna se vzpne in odbije žogo s polnimi prsi.

»Krasna!«

»Hoj učenjak, ali tuhtaš kaj modrega?«

»Nič ne tuhtam, povesti čakam.«

»Kakor žarek se mi ulije čez cesto.«

»Ali novjšo?«

»Najnovjšo.«

»Čakaj, da se oddahnem. Tako. — Ko so sovražniki rušili zidove zelo starega mesta, so našli globoko v zemlji zakopane tri reči treh najlepših mestnih deklet. Prva je zakopala vanjo svoje lase, da bi jih ne onečastil sovražnik, če bi morala služiti v tuje kraje. Druga je zagrebla vanjo svoje srce, da bi ga ne prebodla puščica, če bi morala v robstvo v sovražnikov ostrog. In tretja, kaj praviš, kaj je zagrebla tretja?«

»? — «

»Tretja je zgnetla v zemljo listek, na katerem je bilo zapisano: Tukaj sem vzela košček zemlje, na kateri sem stala, ko sem bila še svobodna in ponosna in mi ni nihče smel blizu razen Boga samega.«

Zazrla mi je bistro v oči in vzletela. Nogi sta se ji prožili kakor dvoje vzmeti, trava je v velikih kolobarjih pljuskala okoli nje.

Zdaj si dobim še Iskro. Iskra je najmanjša, najtišja, iz oči se ji kar zapored utrinjajo celi šopi zvezd.

»Iskra!«

Veter mi puhne v obraz vonj zrelih visokih trav, za njim mi plane Iskra naravnost v naročje.

»Ali se je kaj zgodilo?« je vprašala.

»Nič se ni zgodilo. Ali imaš kaj zame?«

»Povest hočeš?«

»Povest hočem.«

»Pa bodi, ker si ti in je še nihče ne ve. A vidi, da se ti bo takoj poznalo, če jo izdaš. — Nekoč je živel škof, ki je imel čudovito lepe oči. Nekoč je živel vojščak, ki je imel grozno trdo srce. Nekoč je živel devojka, ki je imela najmilejši glas daleč naokoli. Škof je umrl, na njegovem grobu leži jezero. Vojščak je umrl, na njegovem grobu rase gaber. Devojka je umrla — kaj pa je tam?«

»Tice prepevajo dan in noč.«

»Tam je tak molk, da se zjoče vsak, kdor pride tja.«

»Kako se mi bo poznalo, če jo izdam?«

»V oči te bo sram, če boš govoril o škofu, srce ti bo zastalo, če boš govoril o vojščaku, glas se ti bo odtugal, če boš govoril o devojki.«

Držal sem jo čez pas, v naročje pritisnjen. Zdajci se je vzpela nazaj, vrgla glavo s kitami vznak in zavrisnila v nebo.

»Juhu, obtičala je.«

Ozrl sem se resnično: žoga je planila iz travnika v nebo in — trenutek seve — obvisela pod oblaki kakor črna ptič.

N. V. GOGOLJ:

7

Plašč

Kmalu je Akakjevi srečeval same boljše izvoščke z baržunastimi čepicami malinove barve, z lakiranimi sammi, pogrnjenimi z medvedjimi kožuh, in po cesti so drvele kočije z okrašenimi kozli, da so kolesa veselo škripala po snegu. Akakiju Akakjeviču, ki že več let zvečer ni hodil z doma, se je vse to zdelo novo. Radovedno se je ustavil pred razsvetljeno izložbo velike trgovine in ogledoval sliko, na kateri je bila lepa ženska, ki je snemala čelveljke in pri tem pokazala svojo lepo nožko, za njenim hrbtom pa je bil moški, ki jo je gledal skozi odprte duri; njegov obraz so krasili zalisci in lepa kozja bradica. Akakij Akakjevič je zmajal z glavo in se zasmehljaj; nato je spešil dalje. Zakaj neki se je bil nasmehnil? Morebiti zato, ker je bil naletel na neznan predmet, ki ga je pa spoznal po nekem nagonu, ki je svojski vsakemu moškemu — ali pa mu je šinila po glavi misel: »Vražji Francozi! Kaj si vsega ne izmislijo!...« Morebiti pa niti tega ni mislil — saj se človek ne more vživeti v

tujo dušo, da bi vedel vse, kar se zbujajo v njej.

Končno je Akakij Akakjevič obstal pred domom, v katerem je stanoval pomočnik načelnika oddelka. Le-ta je živel gosposko: stopnišče je razsvetljevalo umetno kovana svetilka, stanovanje pa je bilo v drugem nadstropju. Ko je Akakij Akakjevič vstopil v predsobo, je zagledal na tleh celo vrsto galoš. Med njimi sredi sobe je stal samovar, ki je šumel in spuščal v klobčičih paro. Na stenah so viseli plašči z ovrtniki iz bobrovega krzna ali baržuna. Za steno se je slišalo šumno govorjenje, ki je naenkrat postalo jasno in zvonko, ko se je odprla dver in se je prikazal sluga v livreji s podstavkom, na katerem so bili izpraznjeni kozarci, vrčki s smetano in košara prepečenca. Očividno so se bili uradniki zbrali že davno in so izpili že prvo čašo čaja. Akakij Akakjevič je sam obesil svoj plašč in stopil v sobo; videl je sveče, uradnike, pipe in igralne mize, vse naenkrat; z vseh strani in kotov so zamolklo bili na njegovo uho razgovori in premikanje stolo. V zadregi je obstal sredi sobe, ne vedoč, kaj bi počel. Toda že so ga zapazili, ga vzklikajo sprejeli in se gnetli v predsobo, da si vnovič ogledajo plašč. Akakij Akakjevič je bil zopet v zadregi, toda kot odkritosrčen človek si ni mogel kaj, da se

ne bi veselil, ko so vsi zopet začeli hvaliti plašč. Nato so, to se razume, zapustili plašč in njega ter se vrnili k mizam igrati. Ves ta šum in množica sta Akakija Akakjeviča zmešala. Ni se počutil domačega in ni vedel, kam bi se dejal. Končno je sedel k igralcem, gledal v karte, pogledal temu in onemu v lice in čez nekaj časa začel od dolgčasa zehati — tem bolj, ker je bil že davno napočil čas, ko je bil navajen leči spat. Hotel se je od gospodarja posloviti, pa mu niso pustili ter ga naganjali, naj ostane, ker mora na vsak način na čast novemu plašču izpiti kozarec šampanjca. Potem so slugo pogrnili mizo in prinesli večerjo: italijansko solato, mizlo tetelino, paštete, torte in šampanjca. Akakija Akakjeviča so prisilili, da je izpil dva kozarca šampanjca. To je moža pogrelo, da se je tudi njemu zdelo vse veseleje, navzlic temu pa ni pozabil, da je že dvanajsta ura — skrajni čas, da se vrne domov. Da bi ga gostitelj zopet ne zadržal, je smuknil iz sobe neopaženo, poiskal v predsobi plašč, ki ga je na svojo žalost našel ležečega na tleh, ga otrslel in očistil najmanjšega prahu, ga ogrnil in jo ubral po stopnicah na ulico.

III.

Ulica je bila še svetla. Nekaj malih pivnic, kjer se zbira služinčad pa drugo ob-

činstvo, je bilo še odprtih, druge, ki so bile že zaprte, pa so puščale skozi celo rezo v vratih dolg pramen svetlobe, kar je pričalo, da tudi njih še ni zapustila vesela družba — po vsej priliki moška in ženska služinčad, ki še ni končala svojih razgovorov in debat, medtem ko se je gospoda doma začudeno in nejevoljno spraševala, kje tiči danes sluga ali sobarica. Akakij Akakjevič je koračil proti domu vesele volje in jo je celo ubral, sam ne vedoč zakaj, za neko damo, ki je kakor blisk švigla mimo njega in se bistro gibala kakor riba. Akakij Akakjevič pa je kmalu obstal in šel počasi naprej, čudeč se, zakaj je prej tako dirjal. Kmalu so se razprostirale pred njim puste ulice, ki tudi podnevi niso vesele, ponoči pa zbujajo v srcu tesnobo. Svetilk je bilo vedno manj; očividno so štedili olje; potem so prišli majhni drveni domovi in plotovi; nikjer žive duše. Bleščal se je samo sneg na tleh, od katerega so se nizki, zaspani domovi z zaprtimi oknicami temno in žalostno odražali. Akakij Akakjevič se je naenkrat znašel na neskončni ploščadi s komaj vidnimi domovi na koncu, kakor da se nahaja v puštinji.

Daleč se je bleščala luč stražnice, da se je zdelo, kakor da stoji nekje na kraju sveta.

(Dalje prihodnjič)

Pri nas na Koroškem

SKOFICE

(Nadaljevanje s 4. strani)

Držati smo se pa morali naročil in navodil od ene in druge strani.

Naše geslo je: Počasi, pa gotovo. Vsako leto nekaj. Za nabavo zvonov je skrbel odbor. Župnik je samo sodeloval, ker so v njegovi prisilni odsotnosti svojčas vrgli iz stolpa tudi spominski zvon 1914—1918 z napisom v treh jezikih. Toda kar nato smo morali te kakor tudi orgle elektrificirati. Kdo pa bi naj zvonil ali pa meh tlačil? Istočasno smo vzdali električno napeljavo v cerkvi in župnišču. Nabavili smo 20m/170 kokosnega tekača. A spet je potrebna vpila po sesavcu prahu. Star božji grob smo nadomestili z novim. Mislim, da ni treba povedati, kdo je bil mojster. Oltarji in na glavnem tabernakelj, prižnica, obhajilna miza, stene in strop, izvzemši slike na stropu vse je prenovljeno. Zadnja popravila sta izvršila pred 30 leti Markovič/Anderwald. Spovednica se nam je dosedaj posrečila šele napoli. Vmes pa so obdelovali krampi in lopate dimnik in črno kuhinjo v župnišču. Priključno so se lotili še zakristije: stropa in poda. To je bilo joj, gnilobe in trohobe.

Pa ostanimo kar v zakristiji. Dali smo obnoviti stari, naročili nov pluviale. Dobili smo podarjeno novo zlato garnituro in kupili 4 garniture mašne obleke. Albo, vendar, kadilnico, prižigalnik, lavabo. Neka zasebnica je darovala krasno ogrinjalo za ciborij in antipendij ob tabernaklju. Severno steno cerkve, ki leži v terenu in moči,

smo navrtali in sedaj čakamo, ali bo kaj pomagalo. Južna stran je dobra, toda streha je imela že čisto razjedene strešnice, ravno tako nad glavnim oltarjem. Tu se nam je izpolnila 10-letna želja, da smo jo mogli pokriti z eternitom. Hvaležni bi bili finančni zbornici, če bi bila prevzela vse te stroške. Pa nam je natovorila dolg, pod katerim še vzdihujemo.

Ta dolg pa nas ni ostrašil. Nismo se usedli k počitku. Dali smo napraviti 25 novih cerkvenih klopi in dvojne nove vhodne duri, ki delajo vso čast mojstru. Lesene, razjedane stopnice na kor smo nadomestili z novimi. Ker so nam nerodneži skoraj znetili cerkev, smo jim sedaj to preprečili z gibljivimi durmi in ključem. Naslednje leto smo se lotili še starodavnih oken v zakristiji, na koru in v stolpu; ravnotako tudi oken in duri v župnišču. Popravilo stranišča pa bo ostala vsem, ki so sodelovali, v dobrem spominu. Letos smo še uredili strelovođe na obeh cerkvah. Zvezdo sta delavca tako zraven »posrebrila«. Po dolgem se je 88 letnemu Rupertu Kopeniku v Rožku posrečilo spraviti v tek cerkveno uro. Hvala mu še tem potom. Preostaja še kritje stolpa, katerega zaenkrat kontrolirajo žolne. Stopnice na sejmišče upamo še letos narediti.

Finančna zbornica, kajne, da delamo! Odpusti nam naš dolg. En letni teden že nabiramo. Nikoli nismo premočno segli v žepe vernikov in vendar smo toliko spravili vkup. Kar poprej desetletja niso zmogli, smo v enem tedenskem letu. In zopet se pripravljam na pot.

Predor pod Mont Blancom je prebit

V torek, 14. avg., so podrl še zadnje skalovje, ki je ločilo italijanske od francoske rudarjeve. — Predor je dolg 11.600 metrov.

Končno je tudi pod Mont Blancom dokončano glavno delo za vzpostavitev prometa skozi predor, ki bo vezal Italijo s Francijo. Slovesnost pod Mont Blancom je potekala v zaprtem krogu sodelavcev, ki so pripomogli, da je uresničena velika zamisel. Francoski inženirji so se namreč uprli, da bi slovesnost proslavili z veliko pompoznostjo, ker bi izgubili mnogo časa, da bi lahko zavarovali vse povabljenke. Poleg tega pa bi se morali poslužiti zapletenih tehničnih naprav, da bi lahko zagotovili varnost gledalcev.

Zaradi tega so se skupno z italijanskimi kolegi dogovorili, da na slovesnost ne bodo povabili časnikarjev in predstavnikov oblasti. Italijanska družba je celo proslavila zaključno dobo najtežjih del že 3. avgusta, ko so italijanski rudarji izvrtali 5.800 metrov dolg predor, to je polovico celotne dolžine. Ob tej priložnosti so francoski časopisi ugodno komentirali hitrost, s katero so italijanski delavci prvi dosegli kvoto 5.800 metrov. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so Italijani v zadnjih 1700 metrih zmanjšali širino rova od 75 na 52 metrov, medtem ko so Francozi do stične točke ohranili prvotno širino, to je 75 metrov.

Kakor je znano so italijanski delavci pričeli z deli nekaj mesecev pred francoskimi. Toda kaj kmalu so na področju Ohanonixa našli na velike težave. Morali so se boriti proti podzemeljskim potokom, kasneje so delo ovirali usedi peščene zemlje, nato pa je ogrožje podrl plaz, ki je napravil mnogo škodo in zahteval tudi človeške žrtve. Francoze pa je za nekaj časa ustavila stavka delavcev, morali so se boriti proti časnikiškimi gonji, ki je zahtevala parlamentarno komisijo, ki bi proučila, zakaj so se v predoru dogajale nesreče.

Kot vidimo torej, je bilo treba premostiti številne težave in to s pomočjo najrazličnejših pripomočkov.

Poleg tega pa so se gradbeni inženirji še do pred kratkim bali, da se oba predora ne bosta točno srečala. Računi so sicer kazali, da se dela nadaljujejo v točno predvideni smeri, vendar pa je ostajala še vedno možnost, da se se matematični zmotili. Vendar pa je sedaj vsak pomislek odveč. Tehniki so z zadovoljstvom lahko sprejeli na znanje, da je bila smer točno izračunana, saj predstavlja razlika med obema predoroma komaj 12 centimetrov.

Zadnje skalovje, ki je ločilo italijansko stran od francoske, so predrl v jutranjih urah 14. avgusta. Zaključna dela smo lahko

gledali tudi po televiziji, kajti italijanski radiotelevizijski družbi se je posrečilo prepričati ravnatelje del, da so dovolili pristop televizijskemu operaterju.

Če smo bili v tem trenutku prikrašani za slovesnost pa zagotavljajo italijanski in francoski tehnik, da nam bodo postregli z vso pompoznostjo čez nekaj mesecev, ko bo preko predora privozil iz italijanske strani na francosko prvi avtomobil.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 26. avg.: 7,30—8,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 27. avg.: 14,15—15,00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Vročni ritmi. — 18,00—18,15 O mraku... — TOREK, 28. avg.: 14,15—14,45 Poročila, objave. — Karel Pahor: Istrijanka. — SREDA, 29. avg.: 14,15—15,00 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi... — ČETRTEK, 30. avg.: 14,15—14,45 Poročila, objave. — Zbori pojo! — PETEK, 31. avg.: 14,15—15,00 Poročila, objave. — Za ženo in dekle. — SOBOTA, 1. sept.: 9,00—10,00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 2. sept.: 7,30—8,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

MESTNO GLEDALIŠČE V DOMU GLASBE

Petek, 24. avgusta: COSI FAN TUTTE — Sobota, 25. avgusta: IM WEISSEN RÖSSL. — Nedelja, 26. avgusta: IM WEISSEN RÖSSL. — Torek, 28. avg.: COSI FAN TUTTE (zadnjič). — Sreda, 29. avg.: HOCHZEITSNACHT IM PARADIES. — Četrtek, 30. avg.: IM WEISSEN RÖSSL (zadnjič). — Petek, 31. avg.: HOCHZEITSNACHT IM PARADIES (zadnjič).

Za vse predstave velja prosta prodaja kart. — Začetek predstav ob 20.00 uri.

KOMORNO GLEDALIŠČE

(Začetek gledališke sezone 1962/63)

Sobota, 1. sept.: SCHÖNES WOCHENENDE. — Nedelja, 2. septembra: SCHÖNES WOCHENENDE. — Začetek ob 19.30 uri.

Presneti pust. — Neža: »Veš, Mojca, da se bom v letošnjem pustu poročila?« — Mojca: »Kako? Pa si dejala, da moških ne maraš.« — »Že res, a včeraj me je zasnubil Kremplrov Janez.«

Le ena želja se mu je izpolnila. — Na Silvestrovo so se v neki družbi razgovarjali, katere želje so se komu v življenju izpolnile. Pa se oglasi plešast gospod: »Meni se je izpolnila ena sama želja.« — »Katera, povej?« — »Kot učenca me je učitelj vedno vlekel za lase in zato sem si zaželel plešo. In danes jo res imam.«

Nemec iz Münstra se uči slovensko

Pred nekaj meseci je pisal Mohorjevi družbi neki Nemec iz Westfalije, iz mesta Münstra, in jo zaprosil za »Album Koroške«, za »Slovensko jezikovno vadnico« in za »Slovensko čitanko za višje šole«. Med drugim piše:

»Končno Vas bo gotovo zanimalo, zakaj bi se rad naučil slovenski, tega jezika, ki tu v zapadni Nemčiji ni poznan. Rad bi preživel daljše počitnice med ljudmi ob Karinjskih Alpah in Karavankah, ki so tako zanimivi. Saj se srečavamo na tem prostoru kar štirje jeziki: nemški, slovenski, furlanski in italijanski. Drug razlog je ta, da v osnovi dobro obvladam skoraj vse romanske jezike, slovenskih jezikov pa ne razumem. K učenju slovenščine me vleče njeno blagoslasje (blagozvočje), v čemer ima nekaj sličenega s češčino, medtem ko ruščina, hrvaščina in bolgarščina zvenijo trše, poljščina pa ima zame preveč sčnikov. — Vrh tega še prav dobro slišim od zgodnjega večera naprej in zjutraj ljubljansko radijsko postajo. Tako lahko poslušam živo govoro.«

Svoje pismo je zaključil po slovensko: »Z lepimi pozdravi! — H. R.«

KRATKE VESTI

Churchill se počuti dobro. Konec junija je padel in si zlomil kost v nogi, ko je bil na francoski Rivieri na počitnicah. Takoj so ga pripeljali s posebnim letalom v Anglijo in operirali. Za Angleže je bil to dogodek, ki je po važnosti presegal vse druge. Vse se zanima samo za to, kako mu gre. Operacija je dobro potekla. Nad vse so se razveselili, ko so zvedeli, da je Churchill že pri »normalni« hrani, to je: cigari, likerju in šampanjcu. To ga bo gotovo pozdravilo, o tem je prepričan vsak Anglež.

Dve železniški nesreči sta se konec preteklega meseca pripetili v Švici. Na železniški progi Foggia — Corvaro je trčila motorna lokomotiva v motorni vlak, v katerem je bilo okoli sto potnikov. Dva strojnika sta zgubila življenje. Med potniki je bilo 17 ranjenih. — Zaradi železniške nesreče, ki se je dogodila v kantonu Vaud, je bilo ranjenih 12 deklet. Tovorni vlak, je ušel v vlak, na katerem je potovala skupina belgijskih turistov. Posebni vlak se ni ustavil na nekem križišču, čeprav je bil tu viden znak.

Po štiridesetih letih se je v Nemčiji uresničil načrt, povezati državo od severa do juga z moderno avtocesto. Severnojužno evropsko cestno zvezo so začeli graditi že pred vojno. Dela so bila prekinjena v vojnih letih. Pred nekaj tedni pa so dokončali še zadnji del te mogočne in važne proge, ki teče od Hamburga skozi Frankfurt do Basela ob švicarski meji. Cesta Hafraba je dolga 820 km. Ko jo bodo podaljšali še do Lübecka, bo znašala njena dolžina nad tisoč kilometrov.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU

je izdala nadvse pomembno delo:

RIMSKI MISAL

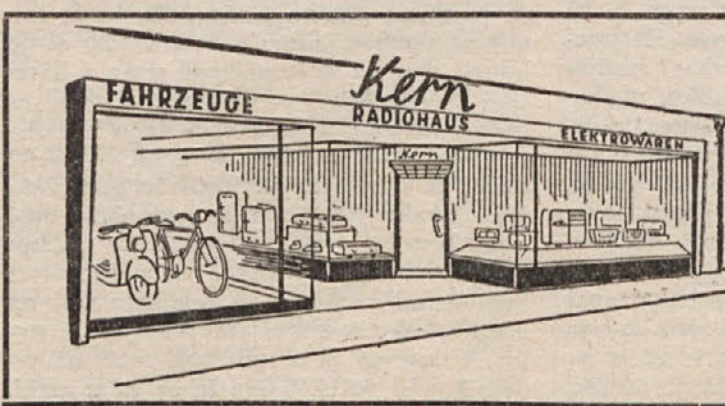
Slovenski prevod prave mašne knjige, iz katere bere mašnik na oltarju. — Dobite ga lahko v vseh vezavah. — Z rdečo obrezo, v platno (umetno usnje) vezan 105. šil., pa do zlate obreze v najfinem usnju. — PRI POROČAMOGA!

Blago za poletne obleke,
poseljno perilo
Velika izbira --
zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

**Radiohaus
KERN**

Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Pusch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede od šil. 2.995.— naprej, moška in ženska kolesa (naj-novejši modeli) od šil. 962.— naprej, šivalne stroje znamk Rast & Gasser in Gritzer naročite najugodnejše v zalogi poljedelskih in gospodarskih strojev, koles, radioaparatur, glasbenih instrumentov

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Filmska ocena

Bitrica v Rožu. — Sobota, 25. 8.: Fracasse, der freche Kavalier (III). — Pustolovski film. Obubožan francoski baron se bori za neko igralko in si jo končno pribori, a spozna, da je njegova polsestra. — Nedelja, 26. 8.: Der Mann im Schatten (IVa). — Kriminalni film o nekem skrivnostnem umoru. — Sreda, 29. 8.: Panik im Düsenflugzeug nach New York (IV). — Dramatičen film. — Neverjetna zgodba o nekem umobolnem možu, ki hoče iz maščevalnosti uničiti letalo s potniki.

Borovlje. — Sobota, 25. 8.: David und Goliath (IV). — Film, predelan po svetopisemskih zgodbah. — Nedelja, 26. 8.: Brennendes Indien (Der goldene Thron von Kalapur) (III). — Divje dogodivščine beguncev, ki morajo prestati mnogo nevarnosti. — Torek, 28. 8.: Nicht schießen, Liebling — küssen (IV). — Neverjeten kriminalni film. — Četrtek, 30. 8.: Den Letzten beissen die Hunde (IV). — Film iz korejske vojne.

Dobrla ves. — Sobota, 25. 8.: Stefanie in Rio (IVb). — Štefka se pelje s svojim ženinom v Ameriko in tam spozna življenje in lahkomišelnost svojega bodočega moža. Za odrasle z resnim premislekom! — Sreda, 29. 8.: Wie leicht kann das ins Auge gehen (IVa). — Pustolovski film.

Miklavčevo. — 26. 8.: Scheidungsgrund Liebe (IVb). — Večkrat ločena dama »zapelje« svojega zagovornika v zakon. — Četrtek, 30. 8.: Wie leicht kann das ins Auge gehn (IVa). — Pustolovski film.

Pliberk. — Sobota, 25. 8.: — und du mein Schatz bleibst hier (III). — Veseligrada. — Torek, 28. 8.: Das Mädchen vom See (V). — Student zapelje kmečko dekle. Moralni zadržki, film odsvetujemo! — Četrtek, 30. 8.: Wie leicht kann das ins Auge gehn (IVa). — Pustolovski film.

Sinča ves. — Petek in sobota, 24. in 25. 8.: Frauen und Wölfe (IV). — Barvni film o lovcih na volkove. — Nedelja, 26. 8.: Höllenfahrt (IV). — Neodločni kapitan je kriv katastrofo pri potopu neke ladje. — Ponedeljek in torek, 27. in 28. 8.: Am Martenpahl der Sioux (IVa). — Brutalni film z divjega zapada. — Sreda in četrtek, 29. in 30. 8.: Verrat in Fort Bravo (IV). — Indijanski vpadi in domovinska vojna.

MALI OGLAS

Slovenec iz Cankove blizu Radgone, rojen v Nemčiji 1940, sedaj na švedskem, se želim spoznati s kakim slovenskim, tudi z nemškim dekletom, da si ustvariva družino na švedskem. K. F. Hultarp — Box 85, Sverige.

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in
damske klobuke

Grinzel

KLAGENFURT, Alter Platz 34

Izbira in kvaliteta

preprog, zaves in posteljnine
v trgovini opreme

LODRON

VILLACH

Lederergasse 12

Tujskoprometni in gostinski obrati do-
bijo poseben popust!